

muzej slavonije

Glas Slavonije

100

GODINA HRVATSKOG LISTA

Dnevna potreba naših vjernih čitatelja

Gore: Berlinski filmski starovi Irene v. Meyendorff i Karlo Martell razgledavaju u atelieru Ufe »Hrvatski List« i izvrsno uspjele reprodukcije filmskih zvijezda u našemu listu.

„Dobro jutro!" Veoma uspjela originalna slika, djelo Osječanina F. Klampfera. (Donja slika).

Foto-cinkografija Građanske tiskare k. d.

Osijek, četvrtak 2. veljače 1939.

od Lista do Glasa

OSJEČKI LISTOVI PRIJE HRVATSKOGA LISTA

Daleko od očiju Europe, koja je već početkom 17. stoljeća čitala u Parizu mjesečnik Mercure de France, ili pak u Njemačkoj tjednik Aviso Relation oder Zeitung, hrvatsko, a tako i osječko, novinstvo uvelike je kasnilo za Europom

OSJEČKO NOVINSTVO U 19. STOLJEĆU

Prvu tiskaru u Osijeku osnovali su franjevci 1735. godine za potrebe provincije. Otkupivši Franjevačku tiskaru, obitelj Divald obilježila je gotovo stotinu godina osječkog tiskarstva, 1775. - 1857. U toj prvoj osječkoj svjetovnoj tiskari tiskao se velik broj knjiga i kalendar, a 1948., nakon niza neuspjelih pokušaja, konačno su zaživjele i prve osječke novine, *Der Volksredner für Vaterland und Gesetz*.

Najavljeno je da će list izlaziti dva puta tjedno, poslije pak tri puta tjedno. No, nakon devet ili, prema nekim izvorima, čak sedamnaest brojeva *Pučki govornik* oblasno je obustavljen. Prvo glasilo u Osijeku tiskano na njemačkom jeziku čitalo je većinsko njemačko stanovništvo Tvrđe i Donjega grada. Glavni urednik bio mu je nekadašnji glumac Emanuel Dornau.

I dok je Zagreb iščitavao svoj *Agramer Deutsche Zeitung*, Osijek je 1864. godine dobio prve lokalne novine *Esseker Lokalblatt und Landbote*. *Osječki lokalni list i zemaljski vjesnik* izlazio je gotovo pet godina. Cilj tog osječkog lista bio je, kako se navodi u uvodniku, podizanje obrazovnog nivoa u narodu, u pobuđivanju smisla za lijepo i uzvišeno. *Esseker Lokalblatt* tiskan je u tiskari Carla Lehmana, knjižara i knjigoveže, koji je otkupio Divaldovu tiskaru, te na početku izlaženja bio i sam urednik. *Osječke lokalne novine* imale su svoje dopisnike iz Beča i Pešte, a jedan od urednika Geza Berger u svojoj rubrici *Osječki šetač* vrlo je britko oslikao sličice iz tadanjeg osječkog života [(1)].

U povijesti novinstva u Osijeku zabilježeno je 27 naslova na njemačkom jeziku u razdoblju 1848. - 1945. godine. Među njima svakako treba izdvojiti naslove dvaju lokalnih glasila koja su se nametnula Osječanima dužinom izlaženja - Drava (*Die Drau,* 1868. - 1929.) i Slavonski tisak (*Slavonische Presse,* 1885. - 1922). Obuhvaćeno razdoblje izlaženja spomenutih novina bremenito je sadržajima i dramatičnim promjenama. Dakako da su se gospodarska, politička, kulturna zbivanja grada odražavala i na lokalni tisak.

(...) Drava i Slavonski tisak na prijelazu stoljeća više nisu listovi utemeljeni i vođeni po bečkim obrascima (...) bili su to informativni listovi, ponikli i hranjeni na slavonskom tlu, iako im je jezik bio njemački [(2)].

Posljednjih desetljeća 19. stoljeća intenzivira se tiskarstvo u Osijeku. Pojavljuju se nove tiskare te se bogati izdavačka djelatnost, napose izdavanje novina. Do kraja 19. stoljeće pojavljuje su u Osijeku još nekoliko glasila, uglavnom na njemačkom jeziku. Godine 1869. u Osijeku se pojavljuju prve ilustrirane novine *Esseker allgemeine illustrierte Zeitung* u Tiskari Dragutina Lehmanna. Taj ilustrirani magazin prvi je te vrste ne samo u Osijeku nego i u Hrvatskoj, jer prvi broj *Doma i svijeta, ilustriranog lista za zabavu, pouku i viesti...* izlazi u Zagrebu tek 1888.

Taj časopis, po uzoru na slične njemačke, unosi nešto novo u tadašnju tiskarsku produkciju. Sadržajno, iako tiskan na njemačkom jeziku, vezan je uz našu sredinu: brojne su vijesti iz kulturnog života Osijeka, izlaze romani u nastavcima, etnografski i književni prilozi.

Zanimljiva je pojava hrvatskih novina upravo u vrijeme izrazite dominacije tiska na njemačkom jeziku, a u vrijeme kada preporodne ideje još nisu zagrijale Osječane.

Dana 1. srpnja 1878. godine počeo je izlaziti *Branislav - list za politiku i narodno gospodarstvo*. Izlazio je tri puta tjedno: srijedom, petkom i nedjeljom, a kao izdavač i odgovorni urednik potpisuje ga Martin Polić. *Branislav* zagovara opozicijsku politiku protiv vlade Ivana Mažuranića, a u vrijeme kada je izlazio bio je jedini izrazito opozicijski list na hrvatskom jeziku. Posljednji broj izišao je 5. ožujka 1879. Sam urednik uvidio je da se njegov list pojavio prerano.

Osječani, točnije, oni koji su čitali novine, imali su svoj list *Die Drau*, onima kojima je *Branislav* bio namijenjen jednostavno nisu razumjeli njegove rečenice. Nepuna godina dana izlaženja nije trgnula Osijek, u kojem će se nacionalna svijest probuditi tek početkom dvadesetog stoljeća, s osnutkom Prve hrvatske dioničarske tiskare, 1902., i s pojavom *Narodne obrane*.

POČETAK DVADESETOG STOLJEĆA – RAĐANJE STRANAČKIH GLASILA

U povijesti tiskarstva to je jedinstven slučaj da se neka tiskara osniva kao dioničko društvo i da se osniva s određenom namjerom da posluži kao sredstvo za ostvarenje određenog političkog programa. Hrvatski se jezik zbog žive propagande *Narodne obrane* sve više širio, a *Obrana* je imala jak utjecaj na mišljenje osječkog građanstva.

Narodna obrana udarila je prve stvarne temelje nacionalnom pokretu i buđenju u Osijeku. Osijek je u to doba bio na čelu narodne borbe u Slavoniji. *Narodna obrana* i njezino čelništvo imali su velikog utjecaja pri okupljanju i ujedinjavanju hrvatske oporbe. List je vrlo brzo stekao veliku popularnost, a urednik, dr. Ivan Lorković, zbog naprednih ideja koje je promicao u svome glasilu često je bio i zatvaran. Nakon gotovo svakodnevnih zapljena lista slijedile su istrage i izricane presude članovima uredništva. Međutim, u to je vrijeme već i Osijek promijenio svoje lice.

Dana 14. rujna 1914. godine u Narodnoj obrani čitamo: *Našli smo se potaknuti promijeniti naslov našeg lista, koji će se mjesto Narodna obrana od sada zvati Hrvatska obrana. Duh i pravac lista ostaje naravski nepromijenjen.*

Valja istaknuti da je u najtežim godinama za *Narodnu/Hrvatsku obranu,* od 1910. do 1920., urednik bio ugledni hrvatski pedagog i književnik, savjetnik bosanskohercegovačke vlade, reorganizator školstva u Bosni i Hercegovini Ljuboje Dlustuš. Promjene koje u upravi nastaju dvadesetih godina ocrtavaju jak klerikalni smjer u koncepciji lista. Tadašnji urednici Ilija Jakovljević i Ivan Kampuš, pripadnici Katoličkog pokreta, namjenjuju list samo osvjedočenim katolicima. *Hrvatska obrana* gubi čitatelje, krajem kolovoza 1922. postaje tjednik, a 25. ožujka 1923. u dvadeset i drugoj godini izlaženja posve se gasi.

Tjednik *Hrvatsku obranu* oživio je 1930. dr. Kamilo Firinger nastojeći stvoriti suvremeni list. Vlasnik i izdavač: Konzorcij Hrvatske obrane, predstavnik dr. Kamilo Firinger, odvjetnik u Osijeku. Posljednji sačuvani broj u Hemeroteci Muzeja Slavonije je od 24. lipnja 1933.

Nakon *Narodne obrane* javljaju se brojni naslovi hrvatskih novina s izrazitim političkim i stranačkim opredjeljenjima. Mnogi od njih živjeli su vrlo kratko, no važno je istaknuti da se hrvatsko novinstvo, napose hrvatsko stranačko novinstvo, pojavljuje početkom dvadesetog stoljeća, žestoko polemizirajući, nudeći politički tek osviještenim Osječanima svoje stranice, tražeći od njih da pronađu svoje glasilo.

Spomenimo glasilo Narodne stranke *Osječki tjednik,* koji je izlazio od 12. veljače 1906. do 14 lipnja 1908. Izlazi svaki ponedjeljak, a vlasnici, izdavači i odgovorni urednici su dr. Hugo Spitzer i Lavoslav Selinger. To glasilo Narodne stranke tiskano je u Tiskari Julija Pfeiffera.

Novo doba, glasilo organizacije Hrvatske pučke narodne stranke, izlazilo je od 6. siječnja do 18. prosinca 1907. Vlasnik i odgovorni urednik bio je dr. Vilim Kappel, a tiska se u Tiskari Ljudevita Szeklera [(3)].

Zanimljiva je pojava glasila Socijaldemokratske stranke na njemačkom jeziku: *Volchrecht*, *Organ der Socialdemokratischen Partei,* izdavača i glavnog urednika Slavka Henča, vođe socijaldemokrata. *Narodno pravo* tiska se u Tiskari Leopolda Friedmanna, ali tek od broja 13, jer su brojevi 1 - 12 tiskani u Zagrebu [(4)].

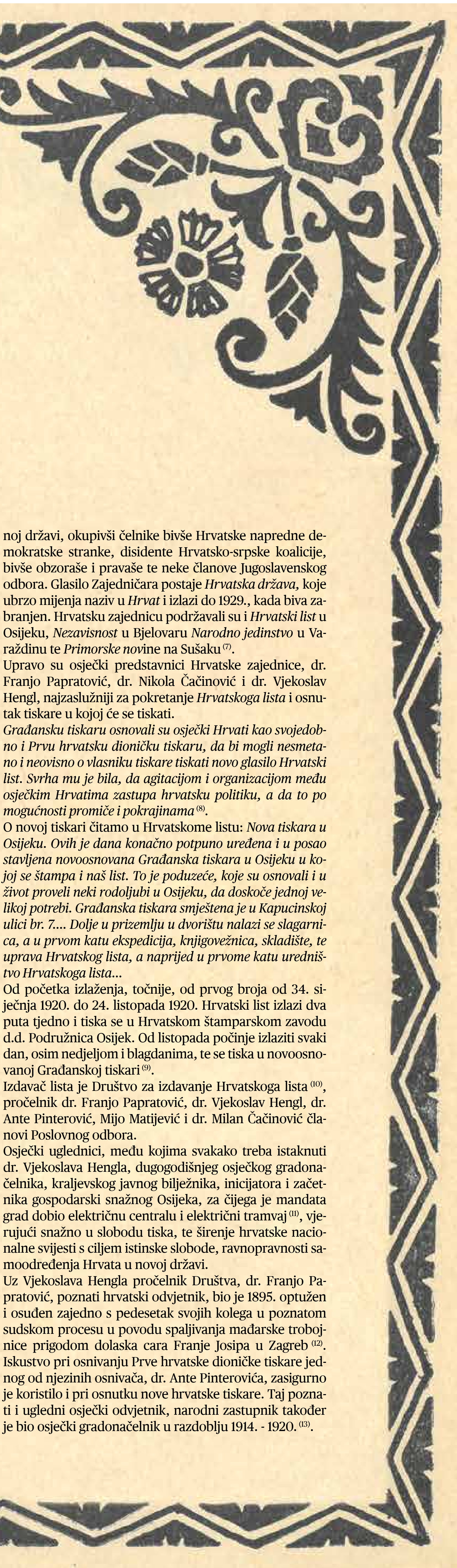
Godine 1908. izišlo je samo 28 brojeva srpskog narodnog radikalnog lista *Narodni prijatelj*. Kao izdavač i glavni urednik potpisuje ga dr. Jovan Kockar, a tiska se u Tiskari braće Lechner u Donjem gradu, na Jelačićevu trgu broj 29.

Hrvatski glas, glasilo Hrvatske pučke stranke, izlazi kao dnevnik od 2. srpnja do 9. listopada 1909., a kao tjednik izlazi još do 25. prosinca. Brojevi od 1 do 104 tiskani su u Zagrebu, a potom se *Hrvatski glas* tiska u Tiskari Bele Franka u Kolodvorskoj (danas Radićevoj) ulici 32, a potom u Prvoj hrvatskoj dioničkoj tiskari.

Nakon završetka Prvog svjetskog rata izbile su na scenu nove društvene snage u novoj državi. Stvorena je nova stvarnost, novo čitateljstvo s novim zahtjevima i sklonostima. Sve je to promijenilo značaj i izgled novina. Dotad tek provincijalna glasila postajala su sve važniji čimbenik javnoga života. Jedina je stalna ostala cenzura. Zbog nje novinstvo mukotrpno traži odnos prema novoj stvarnosti [(5)].

HRVATSKI LIST – OD POLITIČKIH IDEJA DO PRIČE O GRADU

Kada je *Hrvatska obrana*, 1919., u 18. godini svoga izlaženja napustila dotadašnji smjer hrvatske politike te prešla u klerikalne ruke, osjetila se potreba za novim hrvatskim glasilom koje će svoj rad nadovezati na stečevine i iskustva osječkih prvaka, a ujedno djelovati u novim političkim prilikama. Čim je u Zagrebu osnovana politička organizacija hrvatske inteligencije pod imenom Hrvatska zajednica, s dr. Franjom Papratovićem na čelu i pod lozinkom *Hrvati na okup*, odmah su osječki Hrvati pristupili toj organizaciji te osnovali svoj Mjesni odbor [(6)]. Hrvatska zajednica zastupala je hrvatske interese i slobodu tiska u novoosnova-

noj državi, okupivši čelnike bivše Hrvatske napredne demokratske stranke, disidente Hrvatsko-srpske koalicije, bivše obzoraše i pravaše te neke članove Jugoslavenskog odbora. Glasilo Zajedničara postaje *Hrvatska država*, koje ubrzo mijenja naziv u *Hrvat* i izlazi do 1929., kada biva zabranjen. Hrvatsku zajednicu podržavali su i *Hrvatski list* u Osijeku, *Nezavisnost* u Bjelovaru *Narodno jedinstvo* u Varaždinu te *Primorske nov*ine na Sušaku [(7)].

Upravo su osječki predstavnici Hrvatske zajednice, dr. Franjo Papratović, dr. Nikola Čačinović i dr. Vjekoslav Hengl, najzaslužniji za pokretanje *Hrvatskoga lista* i osnutak tiskare u kojoj će se tiskati.

Građansku tiskaru osnovali su osječki Hrvati kao svojedobno i Prvu hrvatsku dioničku tiskaru, da bi mogli nesmetano i neovisno o vlasniku tiskare tiskati novo glasilo Hrvatski list. Svrha mu je bila, da agitacijom i organizacijom među osječkim Hrvatima zastupa hrvatsku politiku, a da to po mogućnosti promiče i pokrajinama [(8)].

O novoj tiskari čitamo u Hrvatskome listu: *Nova tiskara u Osijeku. Ovih je dana konačno potpuno uređena i u posao stavljena novoosnovana Građanska tiskara u Osijeku u kojoj se štampa i naš list. To je poduzeće, koje su osnovali i u život proveli neki rodoljubi u Osijeku, da doskoče jednoj velikoj potrebi. Građanska tiskara smještena je u Kapucinskoj ulici br. 7.... Dolje u prizemlju u dvorištu nalazi se slagarnica, a u prvom katu ekspedicija, knjigovežnica, skladište, te uprava Hrvatskog lista, a naprijed u prvome katu uredništvo Hrvatskoga lista...*

Od početka izlaženja, točnije, od prvog broja od 34. siječnja 1920. do 24. listopada 1920. Hrvatski list izlazi dva puta tjedno i tiska se u Hrvatskom štamparskom zavodu d.d. Podružnica Osijek. Od listopada počinje izlaziti svaki dan, osim nedjeljom i blagdanima, te se tiska u novoosnovanoj Građanskoj tiskari [(9)].

Izdavač lista je Društvo za izdavanje Hrvatskoga lista [(10)], pročelnik dr. Franjo Papratović, dr. Vjekoslav Hengl, dr. Ante Pinterović, Mijo Matijević i dr. Milan Čačinović članovi Poslovnog odbora.

Osječki uglednici, među kojima svakako treba istaknuti dr. Vjekoslava Hengla, dugogodišnjeg osječkog gradonačelnika, kraljevskog javnog bilježnika, inicijatora i začetnika gospodarski snažnog Osijeka, za čijega je mandata grad dobio električnu centralu i električni tramvaj [(11)], vjerujući snažno u slobodu tiska, te širenje hrvatske nacionalne svijesti s ciljem istinske slobode, ravnopravnosti samoodređenja Hrvata u novoj državi.

Uz Vjekoslava Hengla pročelnik Društva, dr. Franjo Papratović, poznati hrvatski odvjetnik, bio je 1895. optužen i osuđen zajedno s pedesetak svojih kolega u poznatom sudskom procesu u povodu spaljivanja mađarske trobojnice prigodom dolaska cara Franje Josipa u Zagreb [(12)]. Iskustvo pri osnivanju Prve hrvatske dioničke tiskare jednog od njezinih osnivača, dr. Ante Pinterovića, zasigurno je koristilo i pri osnutku nove hrvatske tiskare. Taj poznati i ugledni osječki odvjetnik, narodni zastupnik također je bio osječki gradonačelnik u razdoblju 1914. - 1920. [(13)].

POŠTARINA PLAĆENA. CIJENA 6 KRUNA.

HRVATSKI LIST

GLASILO HRVATSKE ZAJEDNICE.

»HRVATSKI LIST« IZLAZI SVAKI DAN UJUTRO OSIM PONEDJELJKA I DANA IZA BLAGDANA | UREDNIŠTVO I UPRAVA: KAPUCINSKA ULICA 7. TELEFON UREDNIŠTVA 7-10, UPRAVE 1-08. | MJESNA I VANJSKA PRETPLATA: Na mjesec . . K 130.— Na pol godine K [illegible] Na tri mjeseca K 360.— Na cijelu godinu K 1440.—

BROJ 159. (870.) OSIJEK, NEDJELJA 8. SRPNJA. 1923. GODINA IV.

Slovenci pred odlukom.

SJEDNICA VODSTVA SPS. — ZA RAD U PARLAMENTU ILI APSTINENCIJA. — KONSEKVENCIJE MUSLIMANA.

ZAGREB, 8. srpnja. Sutra će se obdržavati u Celju sjednica vodstva SPS. Ta bi sjednica mogla biti od vrlo velike važnosti za daljnji razvoj političke situacije. Kako izgleda, Slovenci nemaju zajedničkog naziranja o svojoj političkoj taktici jer, dok je jedna struja za koju se tvrdi da joj je na čelu g. dr. Korošec zato, da se napusti Beograd, druga struja ističe, da bi taj korak mogao biti preuranjen, stoga se nezna kakovi će zaključci pasti na sutrašnjoj sjednici vodstva SPS tim više, jer i sam g. dr. Korošec ne bi htio da uvodi nikakvu drugu taktiku, ako bi ta mogla da izazove razdor među Slovencima. U ovdašnjim se političkim krugovima ističe, da će i muslimani napustiti parlamenat ako Slovenci na svojoj sutrašnjoj sjednici zaključe apstinenciju od parlamenta.

Boravak Bunjevaca u Zagrebu.

BANKET U PROSTORIJAMA HRVATSKE ZAJEDNICE. — KONCERAT »NEVENA«. — BUNJEVCIMA JE PRIREĐENO VELIKO SLAVLJE U ZAGREBU. — KONCERTNA DVORANA DUPKOM PUNA.

ZAGREB, 8. srpnja. Boravak hrvatskog bunjevačko pjevačkog društva »Neven-a« u Zagrebu pretvorio se u pravo narodno slavlje. Sva je hrvatska štampa neobičnim veseljem pozdravila našu braću Bunjevce. Jedina Pribićevićeva »Riječ« donosi tek sedam redaka u gradskim vijestima, a onda u napisima donosi, da Bunjevci ne mogu nikad pripasti Hrvatskoj, nego Srbiji. Sinoć je bio u prostorijama Hrvatske Zajednice u 9 sati u počast gostiju priređen komers. U ime HZ pozdravio je goste dr. Srkulj, a na pozdrave se zahvalio potpredsjednik »Nevena« g. Malogurski. Poslije g. Malogurskog govorio je g. Stjepan Radić, te je između ostaloga istakao požrtvovnost bunjevačkih Hrvata. Nadalje je rekao g. Radić kako su se razbila nastojanja nekih političara, da kupe naše hrvatske duše, ali im to nije uspjelo. Govor g. Stj. Radića bio je popraćen poklicima odobravanja. Iza g. Stj. Radića pozdravili su goste g. Vukelić u ime Hrvatske Narodne Omladine i g. Joe Matošić u ime [illegible] HNO-a. Iza toga su gosti na poziv g. Milana Prpića pošli u njegov stan, gdje ih je g. Prpić pogostio po starom bunjevačkom običaju. Danas je u 9 sati navečer priredilo Hrvatsko-bunjevačko pjevačko društvo »Neven« veliki koncerat. Koncertna je dvorana zatili čas bila dupkom puna i tako su Hrvati pokazali koliko vole svoju braću Bunjevce.

Krunsko vijeće.

KRUNSKI SAVJET JE VIJEĆAO O VANJSKOJ I UNUTARNJOJ POLITIČKOJ SITUACIJI. — OKUPACIJA RIJEKE? — TALIJANSKI FAŠISTI PRAVE UPADE U DALMACIJU.

KO. BEOGRAD, 8. srpnja. Večeras se održala od 5—8 sati uveče u velikoj sali donjeg dvora plenarna sjednica ministarskog savjeta pod predsjedanjem Nj. V. kralja Aleksandra. Na sjednici se govorilo o najvažnijim pitanjima spoljne i unutarnje politike. G. dr. Ninčić je detaljno referirao o našim odnosima prema Italiji i o stanju pregovora, koji se sada vode sa Italijom radi riječkog pitanja. Referiranje g. dra Ninčića se ne će saopćavati javnosti zbog svoje delikatnosti. Kako već doznaje saznaje, bilo je govora i o alarmantnim vijestima, da su talijanski fašisti provalili u Dalmaciju, a da spremaju i aneksiju Rijeke Italiji. Vijesti su vjerojatne, ali im se ne smije pokloniti tolika pažnja, jer se smatra, da se takova šta ne bi smjelo dogoditi. Za svaku eventualnost odlučila je vlada da se osigura. Želja je vlade kraljevine SHS, da se riječki problem s Italijom riješi na miran način toga radi se izbjegava svaki sukob sa talijanskom vladom, koji bi mogao biti od zamašnih posljedica. Što se tiče Madžarske, izjavio je g. dr. Ninčić, da se ona umirila, jer je frapirana što nije dobila zajam u inozemstvu. O stanju u Bugarskoj, izjavio je g. dr. Ninčić, da je vlada Cankova svečano izjavila, da će se držati mirovnih ugovora, a kao dokaz, da to nisu prazne riječi, dokazati djelom. Poslije toga je bilo govora i o unutrašnjoj političkoj situaciji, kao i o parlamentarnom radu. O g. Radiću je bilo malo govora, jer se nije htjelo u prisutnosti Nj. V. kralja da o Radiću govori.

Rekonstrukcija vlade.

[illegible] RESORA VLADA ŠTO BRŽE PROVESTI. — KONFLIKT [illegible] S [illegible] PATRIJARHOM. — REKONSTRUKCIJA [illegible] SE KABINETA ODGODITI.

KO. BEOGRAD, 8. srpnja. Rekonstrukcija je vlade riješena stvar. [illegible] Predsjednik je vlade g. Pašić spreman [illegible] novih ministara [illegible] Nj. V. kralja. [illegible]

Sporazum ili amputacija.

Odnošaj između radikalne stranke u Beogradu i Hrvatske republikanske seljačke stranke u Zagrebu tako se zaoštrio, da je položaj postao vrlo kritičan. Navještaj rata od strane radikala g. Radiću kao predstavniku hrvatskoga naroda nije ni začas pokolebao hrvatsku narodnu frontu, već su se naprotiv hrvatski narodni redovi još jače zbili, a g. Radić navijestio je, kojim će se sredstvima Hrvati boriti protiv velikosrpske megalomanije i radikalskoga nasilja.

Radikale osobito je iznenadilo i upeklo, što je g. Radić navijestio bojkot prema svima onima, koji ne će da priznaju hrvatskih narodnih prava i ne će da poštuju narodne volje. O tom navještaju bojkota izišao je u predzadnjoj »Samoupravi« uvodni članak, u kojem se veli, da bojkotovanje u političkoj borbi dosada nigdje na svijetu nije upotrebljeno, pak će se vlada prema toj novoj metodi borbe opredijeliti, a onda dodaje: »Na krajnja sredstva — a to je bojkot — radikali će odgovoriti skrajnim sredstvima.« Uopće pisanje glavnog organa radikalne stranke zadnjih dana bilo je takovo, da je davalo naslućivati i uvedenje diktatorskog režima, u koliko to već nije sadanji i poređ »glasaćeg stroja.«

Svojim pisanjem u neprijateljskom smislu protiv g. Radića radikali nijesu postigli ono, što su htjeli, već obratno. Kod svojih vlastitih ljudi stvorili su raspoloženje, koje se dade označiti sa dvije riječi: **sporazum ili amputacija.** Trijezniji radikalski političari odlučno se opiru upotrebi sile protiv Hrvata, premda ih Pribićević na oštre mjere nagovara.

Seljački poslanici radikali još uvijek vjeruju, da je sporazum sa predstavnicima hrvatskoga naroda moguć uz malo dobre volje na Pašićevoj strani, jer i sami priznaju, da su Hrvati dali dovoljno prilike radikalima za sporazum. Pašićeva pako okolina, koja stoji pod utjecajem stanovite klike u Beogradu, ne će sporazuma već će radije pristati na kidanje, ako im ne uspije odvratiti hrvatske seljačke mase od g. Radića. G. Pašić naime još uvijek ozbiljno vjeruje, da će on biti kadar pomoću kojeg hrvatskog izroda oslabiti hrvatske narodne redove i poremetiti slogu hrvatskog seljaštva i građanstva, ali na upit urednika beogradskih »Novosti« jednom uglednom radikalu: »Što misli vlada poduzeti, ako joj ne uspije odvratiti od g. Radića hrvatske mase?« — odgovorio tai radikal: »**Pre amputacija nikad diktatura!**«

I zbilja, kako »Novosti« javljaju, među radikalskom gospodom sve više sazrijeva ideja o amputaciji, dapače tvrdi se, da su ta najavljena radikalska »skrajna sredstva« baš amputacija.

Ali prije nego bi se pristupilo izvršenju amputacije radikali misle još jednom poći u izbore pod parolom »**Srbi na okup!**« U tom slučaju oni se nadaju, da će skoro svi Srbi poći za njima, demokrata bi tada gotovo i nestalo, a tada bi g. Pašić bez straha bio spreman na amputaciju.

Pitanje dakle amputacije poslije prekida razgovora za sporazum radikali su opet naime stavili na dnevni red. Beogradska štampa o tome piše [illegible], a vlada motri, kako djeluje [illegible] hrvatske i slovenačke političare [illegible] bačena ideja o amputaciji. [illegible] računali, da će na hrvatske političare prijetnja s amputacijom [illegible] djelovati porazno, kao što je to [illegible] dvije godine. Ali kada su [illegible] da se Hrvati nimalo ne uzrujavaju nad tom prijetnjom, onda su se brzo predomislili, pak se jedan radikalski ministar požurio da izjavi saradniku beogradskih »Novosti«, da je »radikalna stranka oduvijek (?) zastupala ideju sporazuma i za njega se zalagala«, a jučerašnja »Samouprava« začudo napustivši toliaganski ton, koji se zadnjih dana kod nje bio uobičajio, pohitala je da napiše: »Ako je sporazum dobrovoljni pristanak obeju ugovornih strana na izvjesne utvrđene transakcije, onda od takog sporazuma, odista, ne bežimo mi, Srbi«. — A ipak gg. radikali dosada su bježali od takvog sporazuma, jer od svoga stanovišta, kako je ono g. Pašić u svojem govoru naglasio, nijesu htjeli ni za dlaku odstupiti. Razumije se, da u takovu slučaju ni g. Radić ne može odstupiti od svojih zahtjeva, jer svaki sporazum nastaje tako, da ili se prihvate dobrovoljno, u cijelosti zahtjevi jedne ili druge strane ili ako to nije moguće, onda se pregovaranjem stvori nešto treće. Radikali nijesu htjeli prihvatiti ni Radićevih zahtjeva ni stvoriti ono »treće«, već su tražili, neka se priznade vidovdanski ustav i sve ono, što je protiv volje i bez uvjeta hrvatskoga naroda učinjeno prije i poslije 28. lipnja 1921. Zašto su oni to tražili, i zašto još i danas to traže, govori nam »Samouprava«:

»Radićevi Hrvati i Koroščevi Slovenci u ogromnoj su zabludi, ako misle, da ćemo mi, Srbi, mirno postiti da nam oni, Hrvati i Slovenci, porekmu prava koja nam pripadaju po pravu pobjede u ratu, i po strahovitim žrtvama, koje smo podnijeli u ratu. Ako oni sa nama Srbima, ne žele i neće odnos koji je utvrđen iz deklaracije od 1. decembra 1918. godine, mi ćemo ih na takav ugovoreni odnos silom zakona naterati«.

To znači: ili se pokorite »pobjediteljima« ili ćemo upotrijebiti silu, da vas natjeramo na pokornost. — Eto, baš takovo stanovište i takovi ispadi priječe ostvarivanje bratskog sporazuma i vode k amputaciji. Do radikala stoji, hoće li doći do prvog ili drugog. Hrvati su spremni na sve, premda želje za sporazumom nijesu napustili.

Osijek, 7. srpnja.

O PLANU RADIKALA PROTIV HRSS.

[illegible]

(1) Vinaj, Marina. Građa za bibliografiju osječkih novena: magistarski rad. Zagreb: Filozofski fakultet. Odsjek za informacijske znanosti, 2001., str. 21 (2) Obad, Vlado. Njemačko novinstvo Osijeka u promicanju građanske kulture. Osijek: Njemačka zajednica - Zemaljska udruga Podunavskih Švaba u Hrvatskoj = Essegg: Deutsche Gemeinschaft - Landsmannschaft der Donauschwaben in Kroatien, 2014., str. 18

(3) Imao je knjižnicu i tiskaru prekoputa Pedagoškog fakulteta. Dugo je ondje bilaKnjižara Vladimir Nazor.

(4) Zanimljiva je obiteljska tiskara Friedmannovih - Leopolda je naslijedio sin Miroslav, koji je bio vrlo aktivan u Udruženju tiskara, a njihova se tiskara specijalizirala upravo za tiskanje novina, posebno prigodnih i strukovnih. (5) Vinaj, Marina. Povijest osječkih novina: katalog izložbe. Osijek: Muzej Slavonije, 1998.

(6) Hrvatsko novinstvo // Osijek - što ima-što vrijedi - što može: izvanredno izdanje „Hrvatskog lista" prigodom Euharističkog kongresa u Osijeku 15.-17. Kolovoza 1929., br. 194(1201) (7) Novak, B. Isto, str. 128

(8) Malbaša, M. Povijest tiskarstva u Slavoniji. Zagreb: HBD, 1978. (9) HAD- Građanska tiskara Osijek; 188871942; kut1;01AP

(10) HDA-Društvo za izdavanje Hrvatskog lista Osijek; 1920/1943:kut.1;0,05AP (11) Božić-Drljača, V., Dr. Vjekoslav Hengl - osječki gradonačelnik, kraljevski javni bilježnik i odvjetnik // Glasnik Arhiva Slavonije i Baranje 11(2011)

(12) Janjatović, B., Prilog za biografiju odvjetnika dr. Franje Papratovića (1871-1929) // Zbornik Muzeja Đakovštine 1997., str. 165-175 (13) Sršan, S.; Marijanović, S., Poznati, zaslužni i znameniti Osječani // Od turskog do suvremenog Osijeka.- Osijek: HAZU; Zavod za znanstveni rad, Poglavarstvo grada, Zagreb: Školska knjiga, 1996., str. 665.

Strana 4. »HRVATSKI LIST« Broj 126.

Razbojnik Čarug i njegova družina pred sudom.

(Četrnaesti dan rasprave.)

JUČER NIJE PRISTUPIO NA RASPRAVU NIJEDAN SVJEDOK. — CIO DAN ČITALI SU SE SPISI PO OPTUŽNICI. — NOVA ČARUGOVA DJELA?

Opt. Mile Rupčić.

Prijepodnevna rasprava.

»Vata Jovo...«

Rasprava je jučer počela četvrt sata kasnije. Senat je, u pokrajnjoj sobi, o nečemu vijećao. Optuženici su se kroz to vrijeme međusobno razgovarali i zabavljali. Svi su dobro raspoloženi, osobito oni oko Caruga. Jovo im nešto pripovijeda, a oni se smiju. Mora da je interesantno, jer se opt. Mihaljević guši u smijehu, a Selthoferu vrcaju suze na oči.

— Vata, Jovo, Bučje Kamensko! — veli jedan oružnik.

Mihaljević i Selthofer učestvovali su s Carugom u grabežnom i potajnom umorstvu kod Bučja Kamenskog (napadaj na motor tvrtke »Slavex«). Oni djelo priznaju, a Carug ne će. Veli, da ih uopće ne pozna.

San »kuma« Jure.

I ona grupa do prozora također se zabavlja. Pripovijedaju jedan drugom, što je koji noćas sanjao. Opt. Jure Jurković, koji je naputio Carugovu družinu na svoga kuma Tomu Slavkovića iz Brloške Dubrave, da ga opljačkaju, kazuje, kako je sanjao nekakvu veliku vodu i preko te vode velik most, a na mostu toliko djece, da nije od njih mogao prijeći preko mosta. Ličani slušaju, ništa ne govore, samo »kralj željeza« značajno kima glavom.

Čitanje spisa.

U 9.15 sati ulazi senat u dvoranu. Predsjednik g. Marković oglašuje raspravu otvorenom i određuje čitanje spisa, pošto nije pristupio nijedan svjedok od one petorice nepreslušanih svjedoka I. grupe. Čitanje se počinje s »Kolom gorskih tića« i umorstvom bokšićkog trgovca pok. Schlossbergera, pa dalje redom po optužnici. Spise čita predsjednik g. Marković naizmjence s votantima gg. Breberinom i drom Oreškovićem. Optuženici, naročito Carug, pažljivo slušaju. Osobito kad se čitaju oružničke prijave, u kojima se opširno opisuju pothvati »gorskih tića«. Predsjednik često prekida čitanje i pita Caruga, je li tako. Carug mota glavom, češe se ko lisica i redovito odgovara:

— Ni pojma!

Mirisava vodica.

Monotono čitanje spisa umara publiku. Slabo se čuje, a pošto su prozori otvoreni, gubi se glas sudaca, tako da oni odzad jedva što razumiju. Pojedinci ostavljaju dvoranu. Ostaju samo nova lica, željna da se nagledaju Caruga i drugova. Inače je u dvorani bilo ugodno.

Sudbeni je podvornik od vremena do vremena puštao s galerije iz pulverizatora ogromne mlazove mirisavog perolina, kojim ozonira zrak u sali. Optuženici uživaju u tome. Pa kad podvornik Gecić »šprice« odozgo na njih, Ličani šmrču ko jarcevi one mirisave oblačiće. I podvornik ima veliku radost od tog pulverizatora. Nosi ga pod kaputom, pa čim vidi koga poznatog, odmah ga »zašprica«. Cijela sudbena palača miriši sada ko budoar kakve Parižanke. (Pulverizator je posuđen od odvjetnika gosp. dra Đuričić-Biorca).

Plavuša s galerije.

Galerija je cijelo vrijeme bila puna. Sve nekake stare dame s visokim, staromodnim šeširima. U trećem luku, uz sam stup, stisnula se neka mlada dama. Plavojka. U crnini. Netko reče, da je to ona plavuša, što je pisala pismo Carugu. Za tili čas bila je izvržena radoznalim pogledima publike. Čim je to zamijetila, nestala je s galerije. To je jedna udana žena. Muža je ostavila i živi s dragim. Neki je dan u vestibulu pala u nesvijest, kad su Caruga i ortake vodili u uze.

Nepodnosi perolin.

Opt. Mile Rupčić zadnji je po optužnici. Sjedi na kraju druge klupe do prozora. Za nj se malo zna. A i on se drži povučeno. Jer šta je njegovo zlikovanje prema djelima onih u prvoj klupi! On je bez ruke. Veli, da se tako i rodio. Optužnica, međutim, navodi, da mu je ruku odsjekao neki Švabo u Pralskoj, kad ga je Rupčić htio orobiti. Kažnjen je zbog zločinstva silovanja. On se još ničim nije istakao, što bi svratilo pažnju publike. Tek jučer, kad ih je podvornik poškropio mirisavom vodicom, Rupčić je počeo da kiše. Drugovi su mu se rugali: »Šta ima šolja šta je čokolada!« i »Nije za guske sijam!« Rupčić se ali sav ozbiljno i nije se osvrtao na zabadanja. On se uopće slabo upušta u razgovor s družinom. Kao da ne spada među njih. Glava mu je nekako čudno građena. Izgleda kao Kurd.

Nove prijave protiv Caruga.

Državnom odvjetništvu u Osijeku stigle su tri nove prijave protiv Caruga. Oto Kesster, posjednik iz Oborova kraj Dugogsela, drži da je Carug ubio njegova oca Miroslava Kesstera i jednog seljaka (19. IX. 1919. god.). Ubio ih je, veli, iz čista mira, kad su ga upitali, imade li oružni list na vojničku pušku, koju je imao kod sebe. Drugu je prijavu podnijela Kristina Sertić iz Jezerana u Lici. Njenog sina Pavla Sertića ubili su (u kolovozu 1920. god.) u Modrušanu neki razbojnici, koji su opljačkali tamošnjeg gostioničara Tomu Zrnca. Ona sada sumnja, da je to bila Carugova družina. Treću je prijavu podnio Karl Johler, trgovac iz Torzsa (u Bačkoj). Njegov je sin Jakob 24. kolovoza 1921. ugušen u vlaku kod Novske, orobljen na svotu od 150.000 kruna i bačen iz vlaka. Pošto su zlikovci do danas [illegible], drži Johler, da je to [illegible] svoje ruke Jovo Carug. (Glede [illegible] u Oborovu, predložilo je državno odvjetništvo [illegible] istražitelju, da povede istragu, pošto Kesster kategorički tvrdi, da je to bio Carug i da ga je s mnogim očevicima prepoznao po slikama iz novina.

Opt. »kum« Jure Jurković. — Carugov »vidok« u Lici.

Poslijepodnevna rasprava.

Nastavak čitanja spisa.

Pošto nije pristupio ni poslije podne nijedan od svjedoka, nastavlja se na prijedlog optužbe i po diskrecionalnoj vlasti predsjednikovoj čitanje spisa.

Optuženi slušaju pozorno i često kimaju mlječno glavama i značajno se pogledavaju. Što li misle?

Tečajem čitanja konstatuje se, da u ovdašnjoj vojnoj bolnici nije izvršena razudba trupla poginulog oružnika Franje Širole i ako je zapovjedništvu bolnice bilo poznato, da je isti pao žrtvom zločina.

Opt. Jovo Carug moli uvid u nacrt gostionice u Miljevcima, gdje je izvršeno umorstvo oružnika Širole i stavlja svoje primjedbe.

U tričetvrt na 6 sati predsjed. prekida raspravu i povodom sutrašnjeg Spasov-dana, bit će nastavak rasprave sutra u petak u 9 sati prije podne.

Telefon br. 1-04. Telefon br. 1-04.

Gradjanska tiskara d. d. Osijek

preporuča se za izradbu svijuvrsti tiskanica, brošura, novina, knjiga, vjenčanih objava, posjetnica, plesnih redova, letaka, plakata, osmrtnica itd. itd.

Izradba ukusna. Posluga brza. Cijene solidne.

Uprava tiskare nalazi se u Kapucinskoj ulici 7. u dvorištu I. kat.

Pretplaćujte se na „Hrvatski List“!

Tenis-Raketi
Ovo su 3 prednosti
Oblava otvorenja
Patent pištolja
Kupalište DARUVAR
Putni kovčegi
Rabljene vršaće garniture
Filip Stein, Osijek I.
Štedljiva žena kupuje pomodnu, manufakturnu robu samo u Jeftinoj trgovačkoj kući Braće Hahn

IMPRESSUM

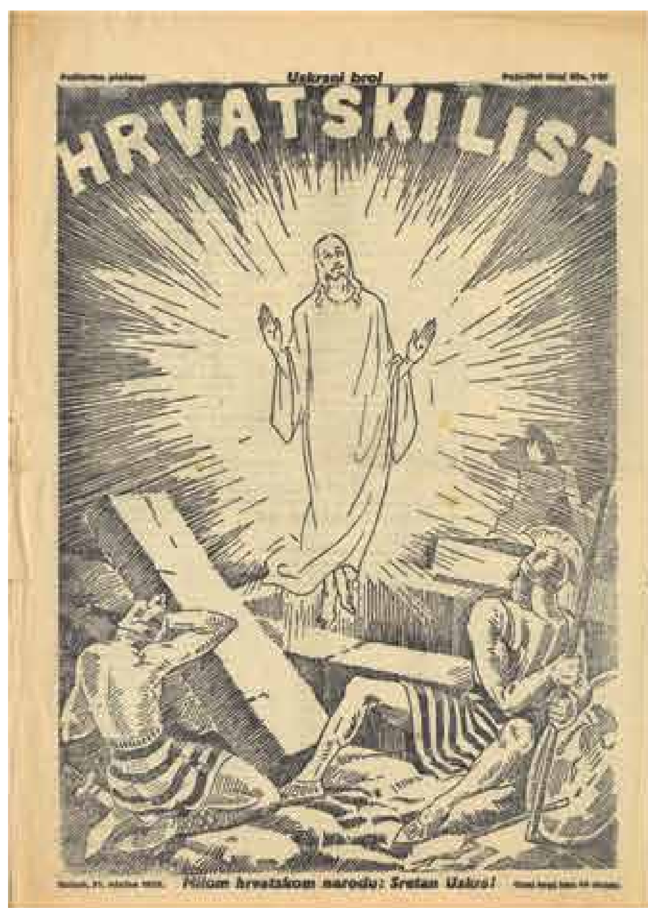
NAKLADNIK
Muzej Slavonije
ZA NAKLADNIKA
Denis Detling
AUTORICA TEKSTA:
Dr. sc. Marina Vinaj
FOTOGRAFIJE
Domagoj Topić
LEKTURA
Dr. sc. Marina Vinaj

OBLIKOVANJE KATALOGA I PRIPREMA ZA TISAK
Glas Slavonije
TISAK KATALOGA
Glas Slavonije
OBLIKOVANJE LIKOVNOG POSTAVA
Glas Slavonije
Foto Art d.o.o.

TEHNIČKA REALIZACIJA IZLOŽBE
Vesna Barjaktarić
Janko Ćelić
Siniša Galović
Igor Sabo
Sanja Sambol
EDUKATIVNI PROGRAM UZ IZLOŽBU
Jesenka Ricl

NAKLADA
300 primjeraka
ISBN
MSO
Glas Slavonije
CIP
Izložba i katalog realizirani su sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske te Grada Osijeka.

Posebna izdanja

Uskrsni broj

HRVATSKI LIST

Milom hrvatskom narodu: Sretan Uskrs!

Baranjski hrvatski svatovi

Zima i šport

Šampion u akciji

Svijet u slici

Hrvatski List u slici

Osijek, Četvrtak 10. XI. 1938.

Foto-cinkografija Grad. tiskare d.d.

Foto A. Dietrich, Osijek

Pozdrav iz Valpovštine!

Josip Grünhut i sinovi
umjetnička stolarija
Osijek I.
Pisarna i tvornica: Vinkovačka cesta 3
Izložba: Aleksandrova ul. 2
Podružnica: Zagreb Samostanska ul. 1
POKUĆTVO
kompl. spavaće sobe iz bukovine i hrastovine
Din. 5500
Telefon 141 Telefon

Oglašujte u „Hrv. Listu"!

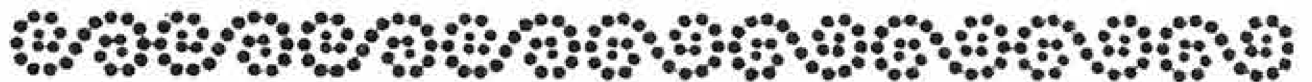
Osječko noćarstvo.

Ilustrirani prilog „Hrvatskog Lista"

Božić 25. XII. 1938.

Sretan Božić!

UVODNIK

Osječki i slavonski Hrvati nijesu nikada bili bijesni strančari. Premda u većini, ali u smjesi raznih narodnosti bili su izloženi najtežem tudjinskom pritisku, te su najviše osjećali potrebu sloge svih pravih narodnih ljudi. I dok su u prosvjetnom i gospodarskom radu slogom postigli znatnih uspjeha, naročito u dizanju hrvatske svijesti, u političkom su obziru slabije napredovali, ne toliko radi stranačkih opreka, koliko radi loše organizacije i klonutosti u koju ih je nesloga hrvatske opozicije vazda bacila. Osnivali su novine i klubove u Vukovaru, Mitrovici, Brodu i Osijeku i po drugim gradovima; radilo se je kako se je dalo, ali uspjeh je bio slab. Tek kada su se svi ti listovi i klubovi ujedinili u jednoj općoj stvari i pokretu, onda je bilo i napretka. Izbori g. 1896., 1906. i 1908. to najbolje dokazuju.

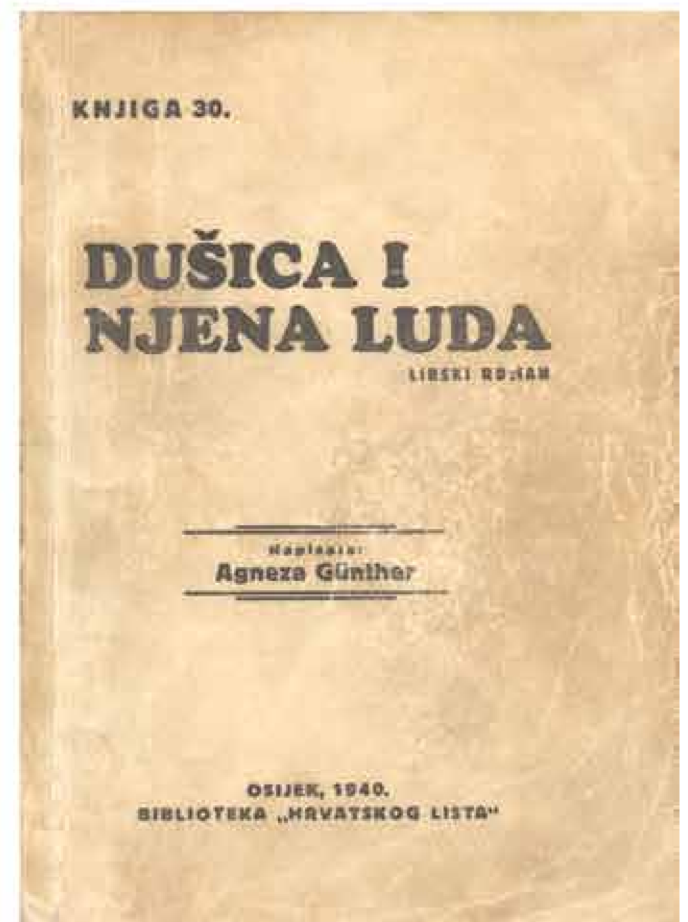
NA OKUP HRVATI!

Dok se obave prvi nužni poslovi oko uredništva i uprave, izlazit će "Hrvatski list" samo dvaput na tjedan i to četvrtkom i nedjeljom u 8 ujutro. Kasnije će "Hrvatski list" izlaziti kao dnevnik, svaki dan u jutro osim ponedjeljka i dana iza blagdana. Kako su troškovi izdavanja, radi nestašice i skupoće materijala ogromni, molimo sve pristaše i prijatelje Hrvatske Zajednice u Osijeku, po Slavoniji, Srijemu, Baranji i Bačkoj, te bosanskoj posavini, da naš list živo podupru pretplatom i oglasima. Čim više pretplatnika, to će naš list biti, naročito kao dnevnik, jeftiniji. Sav prihod lista upotrijebit će se u poboljšanje i proširenje njegovo.

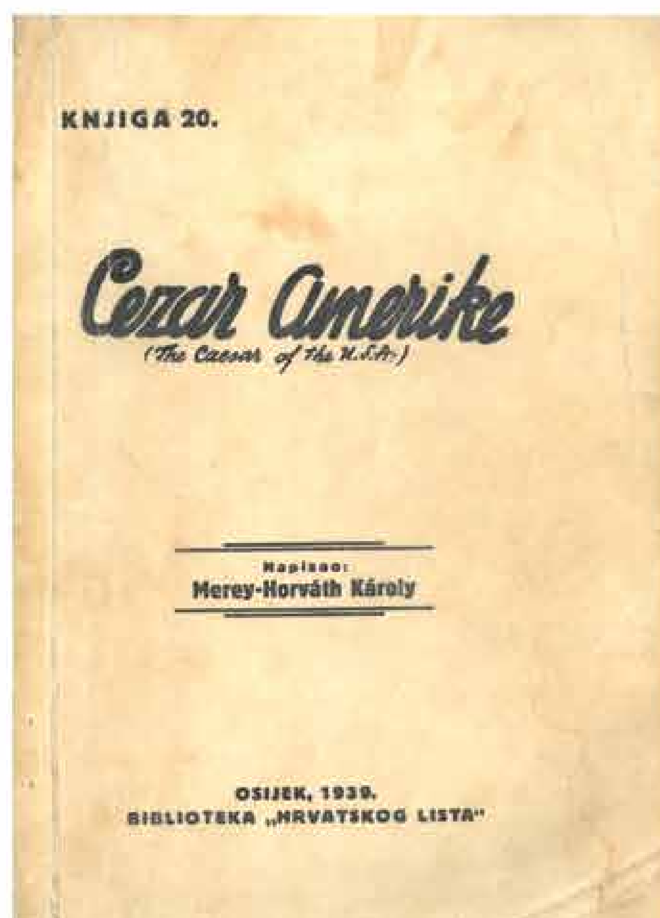

HRVATSKI LIST,
4. SIJEČNJA, 1920.,
BROJ 1

Knjige Hrvatskog lista

Sretan Božić!

Svima našim cijenjenim čitateljima, pretplatnicima, oglašivačima i poslovnim prijateljima želimo sretne i ugodne božićne praznike!

„Hrvatski List“ i „Građanska tiskara“

Nemoguće telefonske prilike u Osijeku

U gradu Osijeku osjeća se već nekoliko godina, da osječka telefonska centrala apsolutno ne odgovara potrebama kako kod brojnih pretplatnika tako i svih onih, koji se danomice moraju služiti telefonom i pri tome uzrujavati zbog slabog funkcioniranja centrale. Podnesene su mnoge posve opravdane pritužbe i svojevremeno je obećano, da će i grad Osijek dobiti automatsku telefonsku centralu, ali od toga još nema ništa. Uređaj je sadanje telefonske centrale star i dotrajao, a u centrali je zaposlen i premali broj osoblja, koje vjerojatno ne može svladati sav posao onako, kako bi to bilo u interesu stranaka. Govorilo se, da će se centrala popraviti i prema potrebi povećati broj telefonistica, no i od toga — nema još ništa. Često stranka mora čekati na telefonu po desetak minuta dok se centrala javi, tako da bi čovjek u gradu prije došao pješke do osobe, s kojom želi govoriti, nego što bi dočekao spoj. Kako je poslovnom svijetu dobra telefonska centrala neophodno potrebna, krajnje je vrijeme, da se već jednom riješi i uredi pitanje osječke telefonske centrale, tako da grad Osijek dobije automatsku telefonsku centralu.

Iz političke pisarne HSS u Osijeku

Svim suradnicima, članovima i pristašama Hrvatske seljačke stranke kao i cjelokupnom građanstvu i seljaštvu grada i kotara Osijek želimo

ČESTIT BOŽIĆ I
SRETNU NOVU GODINU

Sa hrvatskim seljačkim pozdravom

Kotarske organizacije HSS za grad i kotar Osijek.

Vjenčanje. Na treći dan Božića, 27. o. mj. vjenčat će se u crkvi sv. Petra i Pavla u Gornjem gradu, u 3 sati popodne g. Ivan Spehar, trgovac u Sušaku, sa gdicom Bebom Galovac, diplom. pharm. kćerkom našeg uglednog sugrađanina g. Josipa Galovca, veletrgovca i predsjednika Trgovačko-industrijske komore u Osijeku. Mladoženji će kumovati g. dr. Mladen Horvat, odvjetnik iz Beograda, a mladenki g. dr. Pavao Marčec, potpredsjednik Stola sedmorice u Zagrebu. Čestitanja se primaju u crkvi, poslije svečanog čina. Bilo sretno!

Vjenčanje. Gosp. Ljubomir Martinac, činovnik Ouzora i gdica Danica Matković, kćerka želj. činovnika vjenčat će se dana 26. prosinca u ½ 4 sata poslije podne u Donjem gradu u rimokatoličkoj župnoj crkvi. Kumovati će Šime Barić inspektor financ. kontrole i dr. Bogdan Heštera, gradski fizik.

Božićni školski praznici na gimnazijama. Ravnateljstvo muške i ženske realne gimnazije u Osijeku saopćuju, da će prema odluci Banske Vlasti odjela za prosvjetu božićni školski praznici trajati od 23. prosinca o. g. do zaključno 10. siječnja 1940. god. U četvrtak 11. siječnja nastavlja se redovita obuka. Ovo vrijedi i za građansku školu.

Slika iz foto-ateljea Varnai je otmjen ukras svakog doma! Pogledajte izloge!

RASPORED ZA BOŽIĆNE BLAGDANE U GRAND HOTELU. Na oba dana Božića čajanka sa artističkim rasporedom. Na večer artistički raspored i ples. Velike pripreme za Silvestrovo, gala silvestarska večera, bar, dekorirana dvorana i specijalni artistički raspored. U 12 sati iznenađenje. Rezervirajte vaš stol. Ulaz besplatan.

NOVOSTI

iz cijelog svijeta i najbolju razonodu pruža luksuzni super

O55

jer i danju prima evropske i vanevropske stanice jako i čisto.

Prodaja i na otplatu

Donosimo osim toga ORION 5 cijevni popular super na mjesečnu otplatu od dinara 180·—

JOSIP ŠENGILI, OSIJEK
Županijska ul. 6 i Jelačićev trg .13

Božićna priredba. Na drugi dan Božića daje se u dvorani čo. kapucina dječja božićna priča »Jelova grančica« i »Božić kod patuljaka«, dječje igre u jednom činu, sa živom slikom i jaslicama. Čist prihod ove priredbe namijenjen je sirotinji III. reda sv. Franje. Početak u 5 sati po podne.

Za Božić nabavite prikladne i jeftine darove u Francuskom Magazinu, Osijek, Kapucinska 15. Pogledajte izloge!

† Manda Klajić, kućanica, umrla je nakon duge i teške bolesti u 75. godini života. Sprovod je danas u nedjelju u 3.30 sati po podne iz mrtvačnice na rkt. groblju u Donjem gradu. Pokojnicu oplakuje rodbina. — Počivala u miru!

Na prvi dan Božića proslava božićnog drvca u Gradskom vrtu.

ROYAL TONKINO *u istinitoj gangsterskoj senzaciji*

Danas premijera Huphre Bogart i Kay Francis

Hijene Newyorka

URANIA KINO

Samo u nedjelju, na Badnjak 24. o. mj. velika premijera snažnog velefilma na njemačkom jeziku ROMAN „HRVATSKOG LISTA“

GOSPODARI OLUJE

u glav. ulog. Spencer Tracy, Fredie Bartolomew i Mickey Rooney

Na prvi i drugi dan Božića veličanstveni božićni raspored

Griješna noć

Pola Negri

Svetislav Petrović i Sabine Peters

U pol 11 sati matineja „GOSPODARI OLUJE“.

Za zabavu i razonodu

Božićna čestitka

Naše božićne križaljke

Božićna zvona

Šarada

Rebus

Skrivalica

Karijera na lopti

Športski problemi na plavom Dunavu

Božić, 25. prosinca 1937. HRVATSKI LIST Strana 45.

ŠAH

PROBLEM BROJ 333

Bijeli vuče i daje mat u drugom potezu

Partija br. 333. — Španjolska igra

Bijeli: Vigodčikov.	Crni: dr. Aljehin.
1. e2—e4	e7—e5:
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Lf1—b5	a7—a6
4. Lb5—a4	Sg8—f6
5. 0—0	Lf8—c5
6. Sf3×e5	Sc6×e5
7. d2—d4	Sf6×e4!
8. Tf1—e1	Lc5—e7
9. Te1×e4	Se5—g6
10. Sb1—c3	0—0
11. Sc3—d5	Le7—d6!
12. Dd1—f3	f7—f5
13. La4—b3!	Kg8—h8
14. Te4—e2	f5—f4
15. c2—c4	c7—c6
16. c4—c5	Ld6—b8
17. Sd5—b6	d7—d5!
18. Sb6×a8	Sg6—h4
19. Df3—c3	f4—f3
20. Te2—e5	Lb8×e5
21. d4×e5	Sh4×g2
22. Dc3—d4	Dd8—d7
23. e5—e6	Dd7×e6
24. Lc1—d2	De6—g6!
25. Lb3—c2	Dg6×c2
26. Kg1—h1	Dc2—g6
27. Ta1—g1	Lc8—h3
28. Sa8—b6	Sg2—f4!
29. Tg1×g6	Lh3—g2+
30. Tg6×g2	f3×g2+
31. Kh1—g1	Sf4—e2+
32. Kg1×g2	Se2×d4.

Bijeli predaje, jer ima kvalitetu i pješaka manje. Ova je partija vrlo karakteristična za španjolsko otvorenje, koje Aljehin pomaje kao rijetko koji majstor.

Rješenje problema broj 332: 1. c3—c4. Ka4—a5; 2. Sa8—c5, Ka5—b4; 3. c2—c3+, po volji; 4. b2—b4 mat.

Napravi od ova tri psa jednoga

Ali kako? To ćeš postići s nekoliko pokreta rukom!

Hrvatski List
100.000 osoba pročitala Vaš oglas u Hrv. Listu!

Zlatko Majtin (Zagreb):

Sami ćemo biti na Badnjak

(Mom ocu)

I ovaj će nam Badnjak doći pretiho i tužno,
nimalo radosti ne će nam u kuću zakucati;
ti ćeš turnuti ruke u džepove i zamišljeno sobom šetati,
a ja ću — možda zaduben u kakvu knjigu — čitati.

I dok će se vatra u peći igrati s nedogorenim žarom,
a mati plesti lance, s kojima ćemo kititi bor,
pomalo će tugu žalosnog srca odsijevati koja riječ,
i započet ćemo naš stari razgovor.

Prvo će riječ biti prijekor, što smo i ovaj puta u gradu ostali,
veći ćeš. da ćemo slijedeći Badnjak u naše selo otići,
(konačno, tako smo dosad uvijek govorili
i nikad nismo mogli ići.)

Pričat ćeš, kako ćemo gaziti u snijegu zameteni put,
kojim se sa stanice u naše selo kreće,
jer dolazak naš nikome ne ćemo javiti
da iznenađenje bude veće.

A kad bijeli od snijega banemo na dvorišna vrata,
stari će garov na lancu lavežom ukućane zvati,
a oni će dotrčati van
i začuđeno pred nama stati.

Bit ćemo tako bijeli, od snijega tako bijeli,
da nas ne će prepoznati.

Blistave oči odavat će radost, što smo k njima došli,
a zaplašena lica djece ljudima će se iz grada čuditi,
i dok se svi hrpu u zamrzlu kuću vrati,
stric će nam Nikola rakiju prepečenu nuditi.

Jedina čaša letat će iz ruke u ruke,
a kad blizu ponoći dođe stara ura na zidu,
dignut će se mladi i otići u staju:
to oni uprezat će, u ponoćku ide.
I malo kasnije po tvrdom saniku,
klizat će saonice kraj kuća, na kojima će prozori svjetlucati,
sela će kraj nas pjevati i kroz cijelo selo
momci će kuburama pucati.

— »O, ovo će drukčije biti nego ovdje u gradu«,
pričat ćemo dugo i riječi će sve življe teći,
Slike će se pred mene redati tako uvjerljivo živo,
i velika će praznina biti iza posljednjih riječi.

Badnja će se činiti još tužnom, praznijom nego prije
i znam: mati će pjevati, da bi veselije bilo,
ali nakon prvih riječi zadrhtat će glas
i lanci, što ih je dotad plela, past će joj na krilo.

Radost nam ne će preliti lica kad se u svjetlu svijeća
pred nama bude naš mali bor zelenio,
i razići ćemo se svaki u svoj krevet s mnogo tuge u srcu,
a Badnjak će od nas otići tako tiho, tiho.

Građevni stilovi u Osijeku

Kako su nastali stilovi pojedinih epoha i koliko su stari — Stilovi kao izraz ekonomskog blagostanja pojedinih epoha — Prije je kod građevnih stilova prevladao dekorativan momenat, a danas prevladava praktični — Kada su se u Osijeku počele graditi prve stilske građevine

Kako ćeš odebljati?

Mali kuriozitet

Električne instalacije, elektro materijal, radio-aparati, najpovoljnije kod tt.
Franjo HOINIK - Osijek I.
Kapucinska ulica broj 12 (telefon 366) kraj Hotela Royal

Hrvatski List

Izlazi svaki dan ujutro.

Francuska nije rekla konačnu riječ

Barthou se sprema u Rim

Dollfuss se sprema u Budimpeštu

Teške posljedice napadaja na Papanastaziua

Štampa u službi naroda

„Građanska tiskara" i „Hrvatski List" u Osijeku jedino moderno uređeno novinsko štamparsko poduzeće u istočnoj Hrvatskoj

U Osijeku, sredinom prosinca.

Govorimo li o štampi, moramo spomenuti epohalnu godinu 1434., kada je Johann Gutenberg izumio tisak. Od onoga vremena do danas razvila se ova tekovina i uzdigla do neslućene visine. Gigantski strojevi, uređaji za slaganje, štampanje, ofset, litografija, cinkografija, i t. d. — sve je to nicalo munjevitom brzinom tehnike našega vijeka. Od primitivnih naprava na ručni pogon nastali su komplicirani strojevi za knjigotisak, za novine i časopise te za sve druge svrhe; za jednobojno ili višebojno brzo štampanje; strojevi za slaganje — vrhunac savremene tehnike; ofset, foto-lito i foto-cinko postupak, te giganti našega vijeka: ogromni rotacioni strojevi. Naročito su ovi potonji pravo čudo tehnike, u zadnje im je štampanje novina s velikom nakladom. Rotacioni strojevi izbacuju svaki željeni opseg stranica novina ogromnom brzinom do 30, 50 i više hiljada primjeraka na sat. Ali ne samo to! Oni te novine režu, slažu, »pakuju« i adresiraju. Suvišno je spomenuti, koliko su komplicirani takvi univerzalni strojevi po svojoj konstrukciji i da je danas ručni pogon nadomjestila motorna snaga. Moderno uređene štamparije raspolažu takvim savremenim pogonom, već prema svrsi kojoj je tiskara namijenjena.

Eto, dragi čitatelji, ovih nekoliko redaka samo je uvod u ono, što vam danas želimo reći. Želja nam je, da vam, što je moguće kraće, opišemo naše poduzeće: našu tiskaru i naš list, da biste imali malu predodžbu, kada čitate »HRVATSKI LIST«, kako se tehnički svladava sav taj veliki posao, počev od događaja u svijetu, pa do gotovog lista, koji vam se dostavlja u kuću za vašu informaciju, pouku i zabavu.

Ponajprije ćemo vas odvesti u našu tiskaru i pokazati vam naše strojeve, od kojih jedan dio vidite na slici. Mnogi od tih strojeva služe knjigotisku, knjigoveškom i drugom poslu, a drugi opet novinskom tisku.

Vi znate, da je današnje doba naročito bogato događajima. Ovi događaji, ma gdje se zbili, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospjeti u našu kuću — tako bi se moglo nazvati jedno dobro organizirano novinsko poduzeće — jedva pola sata nakon što su se odigrali. Nemojte se čuditi! Mi bismo vam, dakle, svakih pola sata mogli dostaviti novi list! Samo kada biste ga htjeli platiti! Aha, reći ćete, te vijesti slušate na radiu kao i mi posjedujući radio-aparata!

Prevarili ste se! Mi te vijesti dobivamo dobrim radio-telegrafski preko raznih novinskih agencija, ili u posebnoj novinskoj izvještajnoj službi. Uzajamna izmjena vijesti novinskih agencija sačinjava bit savršene i svestrane izvještajne službe. Velike novinske agencije (»Reuter« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »DNB« (Deutsches Nachrichten Büro) u Berlinu, »Stefani« u Rimu, »Dunapostas« u Budimpešti, »Avala« u Zagrebu i Beogradu, »Domey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., i t. d.) sabiru vijesti, izmjenjuju ih međusobno i daju odmah za svoje pretplaćene novine.

Radio-brzojavne agencije imadu specijalne uređaje za primanje vijesti bežičnim putem. Svaka se vijest prima istodobno na nekoliko aparata, da bi se doskočilo eventualnim manjkavostima transmisije uslijed vremenskih poremećaja. Dakle, za jedan te isti vijest teče nekoliko vrpca, pa se pisma na njima mogu uspoređivati kontrole radi.

Takve se vijesti sortiraju i u našem uredništvu. Telefonski primljene stenogramom odmah se dešifriraju u pisaće strojeve, redigiraju, te odlaze u slagaće strojeve. Sve se to vrši najvećom brzinom! Građanska tiskara raspolaže s mnogo takvih modernih slagaćih strojeva, od kojih prikazujemo jedan stroj — zadnji skrik tehnike — može slagati osam vrsti pismena u isti mah, t. j. u jednom retku. Naravno, da vam tako ne serviramo vijesti. U jednom retku osam vrsti pismena bila bi odviše šareno. Ti slagaći strojevi, nalik ogromnim pisaćim strojevima, kreću se na motorni pogon. — Olovo se u njihovim kotlovima tali plinom ili elektrikom. Važno je, da to olovo, pomiješano s antimonom i drugim sastavinama, ima uvijek jednaku konsistenciju i temperaturu u svom tekućem stanju. Iz slagaćeg stroja ispadaju retci prema željenoj dužini u jednom komadu olova, pa se za svaku eventualnu pogrešku mora nanovo slagati cijeli redak. Kada to znate, bit ćete milosrdniji prema nama, oprostite li nas pri kakvoj štamparskoj grješci! Reći ćete: »HRVATSKI LIST« se trudi da izbjegne štamparske grješke! A to je i istina! Korektori, koji obavljaju korekture, reviziju i superreviziju, na sve to pate. Ipak im izmakne po koja grješka zbog kratkoće vremena i silne žurbe. Morate uvažiti, da se sve radi na minutu. Ura nam je nemilosrdni diktator; jedini jači od »NJEZINA VELIČANSTVA ŠTAMPE«. List mora biti gotov i štampan, da bi na vrijeme stigao na sve moguće poštanske ambulante i pravovremeno u vaše ruke.

Složeni se slogovi nižu u stupce i »prelamaju« u posebnim prostorijama u stranice. To obavljaju posebni grafički radnici t. zv. meteuri. Svaka stranica ima svog zaključnog urednika. Članci dobivaju naslove i podnaslove. Do toga vremena izrađi-

Foto: »Korzo«, Osijek. Foto-cinkografija Građanske tiskare k. d.

Jedan dio rotacionog stroja, na kojem se štampa »HRVATSKI LIST«. Na slici desno kolut rotacionog papira, koji će se prelaziti velikom brzinom kroz stroj, pretvoriti u hiljade primjeraka »HRVATSKOG LISTA«. — Kolut za kolutom dolazi u stroj.

Foto: »Korzo«, Osijek. Najmoderniji slagaći strojevi koji slažu redak po redak »HRVATSKOG LISTA«. Foto-cinkografija Građanske tiskare k. d.

HRVATSKI LIST

Na pozornici muškarce mode

Kako ćeš odebljati?

Mali kuriozitet

Japan tjera lososa na polu

Električne instalacije, elektro materijal, radio-aparati, najpovoljnije kod tt.

Franjo HOINIK - Osijek I.

Kapucinska ulica broj 12 (telefon 268) kraj Hotela Royal

HRVATSKI LIST

Smotra lijepe djece

Veliki nagradni natječaj „Hrvatskog Lista" za dječicu naših čitatelja

Spremajte glasačke kupone, da ih na našu obavijest možete odmah otpremiti. Što veći broj kupona, to veća nagrada!

Slika br. 371. Slika br. 372. Slika br. 373. Slika br. 374.

Slika br. 375. Slika br. 376. Slika br. 377. Slika br. 378.

Smotra lijepe djece — GLASAČKI KUPON

RIMSKE TOPLICE

Crkva za 40.000 vjernika

HRVATSKI LIST

Sretan Božić i Novu Godinu

Teška zimska hrana

PLANINKA ČAJ

Sretan Božić

Tražite cjenik glazbala Schneider Zagreb

Instalacioni ured, Osijek I.

VINOGRADARI! VOĆARI!

„VELERASADNICI"

„ARTIJA" veletrgovina papirom — OTON PFEIFFER

Pozor lovci!

Mavro Deutsch, Osijek I.

HRVATSKI LIST

Karijera na lopti

Športski problemi na plavom Dunavu

Božić, 25. prosinca 1939. HRVATSKI LIST

DŽEPNE SVJETILJKE

Štamparski obrt u nemogućem položaju

Božićni repertoar Narodnog kazališta

40 S PJESMOM u novu GODINU!

veseli doček Nove Godine

Početak u 21 sat.

Radiša! Ugodna šala se zabaviti!

FRANCISKA GAAL

Slavija kino

„CARMEN"

„Ciganska krv"

Ubojstvo u Podgrađu

MARIKA

Miele

Franjo Hoinik, Osijek I.

Sretan Uskrs

19.- 39.- 45.- 45.- 45.- 49.- 59.-

29.- 69.- 89.- 89.- 99.- 129.-

59.- 79.- 89.- 129.- 149.-

99.- 99.- 99.- 129.- 169.-

Bata

Ford je ipak Ford!

1937

U izradbi i opremi novi Ford je dostigao najskuplje automobile.

Svojim V-8 motorom Ford je prestigao ostale, jer taj motor po snazi, izdržljivosti, trajnosti i ekonomiji potrošnje goriva danas nema premca.

Bečke ilustrovane novine »Das interessante Blatt« u broju 10 od 11. o. mj. donose sliku novog Ford-automobila i na strani 13-toj ovu vijest:

»NOVI GRÄF-FORD NA BEČKOJ IZLOŽBI AUTOMOBILA 1937.«

Firma Gräf & Stift, najstarija austrijska tvornica automobila, učinila je daljnji korak u svome razvoju da gradnje savršenog automobila time, što je započela domaću izradbu najmodernijeg Ford-automobila. Na taj način stvorena su austrijska kola, koja posjeduju sve prednosti po cijelom svijetu preskušane američke Ford-konstrukcije.

Tako nastali Gräf-Ford je idealni izraz snage, elegancije i ekonomičnosti. On daje siguran start, brzo postizavanje maksimalne brzine, jednostavno rukovanje, elastičnost i okretnost, a uz to još i posvemašnju sigurnost i pouzdanost Forda, od kojeg je do sada izgrađeno preko 25.000.000 automobila.

Motor Gräf-Forda ima 8 cilindara u V-formi, sa 3,6 lit. kubičnog sadržaja, jačina mu je 90 K. S., te daje kolima brzinu od 130 km po satu.

Čelična limuzina i luksuzni kabriolet imaju vrlo otmjenu opremu, kakvu se inače daje samo kolima najskuplje izradbe. Upotrebljena je najbolja izradba, da bi se postigla najveća udobnost. Neprobojna stakla na svim prozorima i kočnice na milijunskom broju kola prokušane konstrukcije daju apsolutnu sigurnost u vožnji.

Gräf-Ford prikazuje se prvi puta u Austriji na Wiener Frühjahrsmesse 1937 kod firme Gräf & Stift na mjestu br. 1969 i kod firme V. L. Sins, Ford zastupnik, na mjestu br. 2049.

Pošto je time jedna od najstarijih tvornica automobila visokih kvaliteta iz vlastite pobude prekupila pravo, da gradi originalne FORD automobile, netreba bolji dokaz za prednosti i savršenstvo našeg sadanjeg FORD automobila.

Ovu vijest dajem rado na znanje svim posjednicima FORD automobila i našim budućim kupcima, pružajući im time još jedan dokaz, da naš V-8 FORD automobil danas pretstavlja apsolutno savršena kola svoje klase.

Zastupnik Ford Motor Company-je

Rudolf Nagy, Osijek I.,

Radićeva ulica broj 20.

Reklame

Mandićevačko vino
dobiva se od 10 litara na više
šiler Din 5.—, bijelo Din 6.—
OSIJEK I., Reisnerova ulica broj 17.

Građanska tiskara Osijek
izrađuje sve vrste tiskanica brzo, solidno i jeftino te se preporuča cij. građanstvu, svim privrednim krugovima, nadleštvima te prosvjetnim i športskim društvima.
Kapucinska ul. 16 - Telefon b...

Ova kisikova kupelj uklanja Vaše kurje oči

Kurje oči koje Vas muče, peku i bole, izlaze s korijenom nakon ove ljekovite kisikove kupelji. Nema više boli i opasnosti, nestale su zauvijek. Dodajte vodi toliko Saltrat Rodella da sliči mlijeku, pa onda stavite noge u ovu kupelj. Tvrda koža, otekline i kurje oči posvema će nestati. Saltrat Rodell se prodaje u svim apotekama, drogerijama i parfumerijama. Cijena mu je neznatna.

Strana 28. HRVATSKI LIST

Tenis-Raketi
COCHET
Cochet Sport, Paris—Lyon
Coupe Davis
Specijalna trgovina Ivan Bukšeg, Osijek
Kapucinska ulica br. 5.

Po dva Din. glača ovratnike Paulo Kovačec i sin
Kemička čistiona i parna bojadisaona.
Osijek I., Strossmayerova ul. 15.

Ovo su prednosti
kojima se odlikuju moji
kupaći kostimi:
1. Dobar kroj
2. Lijep materijal
3. Stalne boje i
4. Umjerena cijena.
Pogledajte si samo bezobvezno moj izbor u najnovijim modelima, kao i gumenim kapama i cipelama, te divnim frotir tkaninama.
Filip Stein, Osijek I.
Kapucinska ulica br. 1

Senzacionalna novost! Čekić za zavijke.

Objava otvorenja
Zuvanjskoj ul. 17.

Patent pištolja

„OLLA" GUM. 3
Dobiva se kod: DROGERIJA „CRVENOM KRIŽU" Gobolzky i Dr. Miler Osijek I.

Najjeftinije kupujete

Najjeftinije
Pfeiffer i Braća Sepper

svakovrsnu građu
Gorivo drvo na veliko i malo.

Kupalište DARUVAR

Putni kovčegi
Ipak su najjeftiniji
Ivan Bukšeg
Osijek I.
Kapucinska ul. 5.

Društvo za obrtne potrepštine
BOJE, LAKOVI
TERPENTIN
FIRNIS
TUTKALO
LANENO ULJE
KIT, GIPS
SELAK
EMAJL-LAK
POLITURE

Rabljene vršaće garniture
u vrlo dobrom stanju:
Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth
Osijek I., Desatičina ulica 17.

Štedljiva žena kupuje pomodnu, manufakturnu robu samo u **Jeftinoj trgovačkoj kući Braće Hahn**
Osijek I., Desatičina 47. Podružnica: Donji grad, Jelačićev trg.

Posebno izdanje — 31. — Hrvatski List

STAKLANA RADANOVIĆ I BUTKOVIĆ

Osijek I. Trg Kralja Petra br. 7.

Na veliko! Na malo!

Preporuča svoje bogato skladište prvorazrednog stakla, a naročito porculanske robe, kipova za crkve i kapelice kao i drugih luksuznih predmeta te kućanskih potrepština

Posluga solidna i brza! Cijene vrlo jeftine!

Osječka tvornica koža

D. D., OSIJEK

proizvodi u najboljoj kakvoći don u polovicama i kruponirano (krupon, vrat i potrbušina), cugovane i krecovane kapice za opančare, glatke kravine i pršnjake. Osim toga izrađuje kaiševe za strojeve i dinamo jednostavne i duple u svim dimenzijama kao i šivaće remenje. Pazite na poznatu trouglastu zaštitnu marku

!

KONOPJUTA d. d.

Zagreb, Trenkova 5

Podružnica: Osijek, Dravska ul. 4

Upravitelj filijale: EUGEN LÖBL

Osobito dobra cerada za kola vagone i vršače strojeve u svim dimenzijama. Posluga brza i solidna. Cijene najpovoljnije

Telefon Osijek 2-93 .: Telefon Zagreb 19-00

Prva hrvatska štedionica

Zagreb. -:- Osnovana 1846. -:- Podružnica Osijek.

Dionička glavnica: Din 75,000.000·— Pričuve: Din 54,000.000·—

Ulošci preko Din: 500,000.000·—

PODRUŽNICE Bačka Palanka, Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Celje, Crikvenica, Čakovec, Daruvar, Delnice Đakovo, Dubrovnik, Gjurgjevac, Bok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Ljubljana, Maribor, Mitrovica, N. Gradiška, N. Sad, Ogulin, Osijek, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Skopije, Split, Subotica, Sušak, Varaždin, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zagreb, Ilica 117a, Zagreb, Vlaška ulica, Zemun. ISPOSTAVE: Osijek, donji grad, Rab.

Prima uloške na uložne knjižice i na tekući račun. — Eskomptira mjenice i devize. — Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tu i inozemna mjesta. — Izdaje čekove i kreditna pisma. — Izdaje 4, 4½ i 5%-tne založnice te 4½ i 5%-tne komunalne zadužnice. — Financira trgovačka, obrtnička i industrijska poduzeća. Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije. — Brzojavni naslov: „Praštediona".

Nedjelja, 17. travnja 1938. HRVATSKI LIST Strana 35.

Važno za industriju i trgovinu!

Uredili smo novu najmoderniju

FOTO-CINKOGRAFIJU

u kojoj na savremen način izrađujemo

sve vrsti klišeja:

crteže (fototipije)

fotografije (autotipije)

višebojne (kolorirane)

Primamo narudžbe, koje izvršujemo brzo, solidno i jeftino.

Naša će moderna cinkografija zadovoljiti i najvećim zahtjevima!

Građanska tiskara Krvarić i Pavišić k. d.

Osijek I., Kapucinska ulica broj 16, telefon broj 5-20

Strana 22. HRVATSKI LIST Nedjelja, 17. travnja 1938.

Ljudevit Szinicz

veletrgovina željezom i željeznom robom

Osijek I., Strossmayerova ulica 3-5

Dobavlja sve potrebito

trgovcu

seljaku

obrtniku

graditelju

i razne praktične novosti za domaćicu.

Najbolje sortirano poduzeće ove struke u državi.

Božić, 25. prosinca 1937. HRVATSKI LIST »Riječ privrede«

B 16-2 B 16-3 B 16-1 B 16-4 B 16-5

Zimske kabanice moderne, praktične i jeftine!

B 16-1	[illegible]	380·-
B 16-2	[illegible]	198·-
B 16-3	[illegible]	380·-
B 16-4	[illegible]	590·-
B 16-5	[illegible]	920·-

Sretan Božić i uspješnu Novu Godinu!

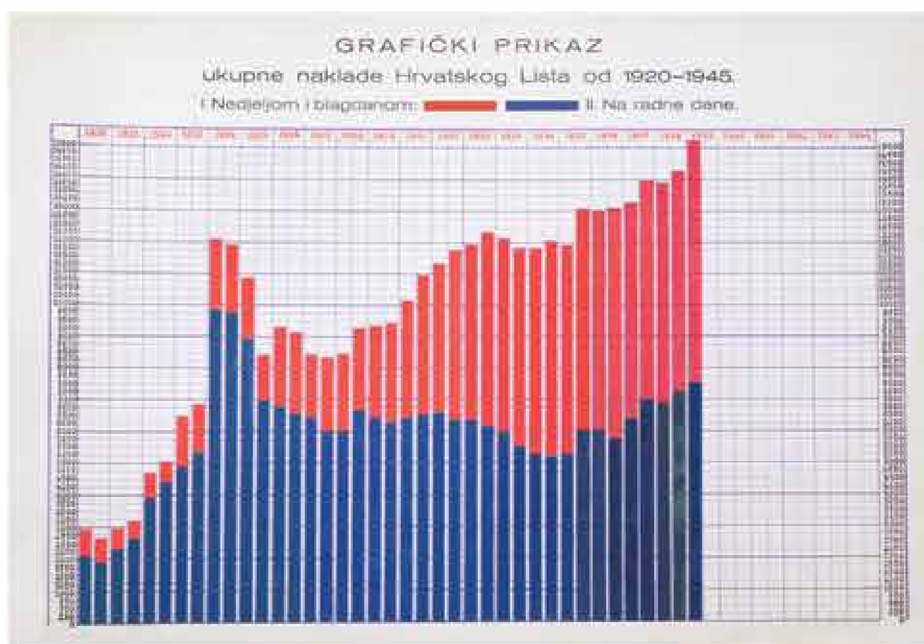
Čekaju nas teški zadaci: najniže cijene i najveći izbor robe, što ćemo moramo osigurati u interesu naših mnogobrojnih potrošača. Svi naši napori idu zatim, da se ispune ovi zadaci.

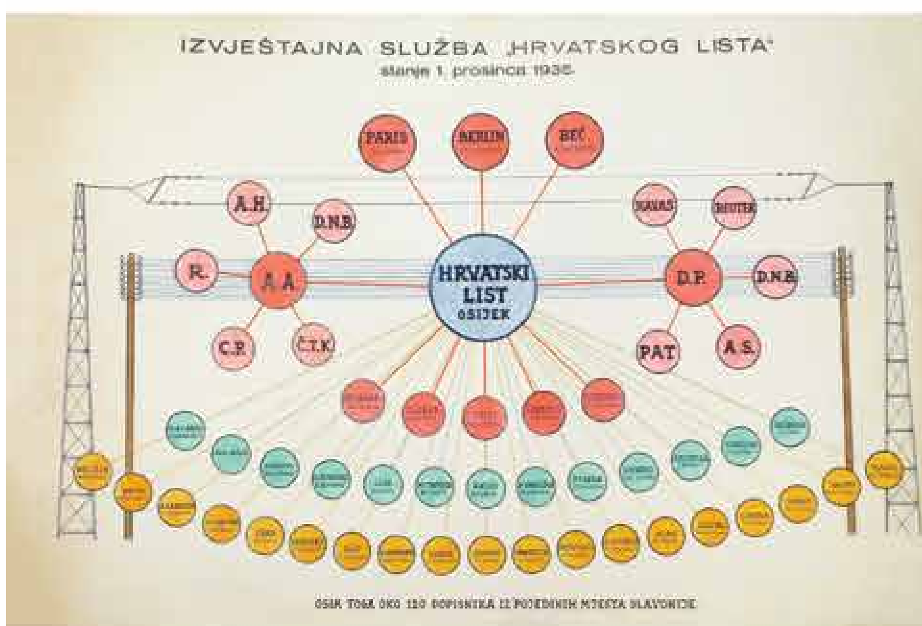
Robna kuća

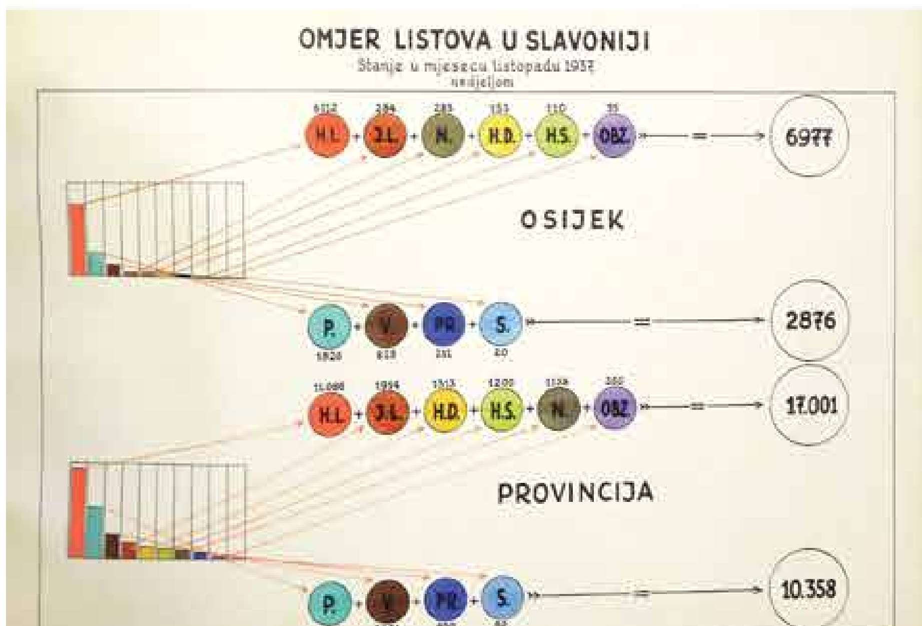
Kastner i Öhler

Zagreb, Ilica 4-6

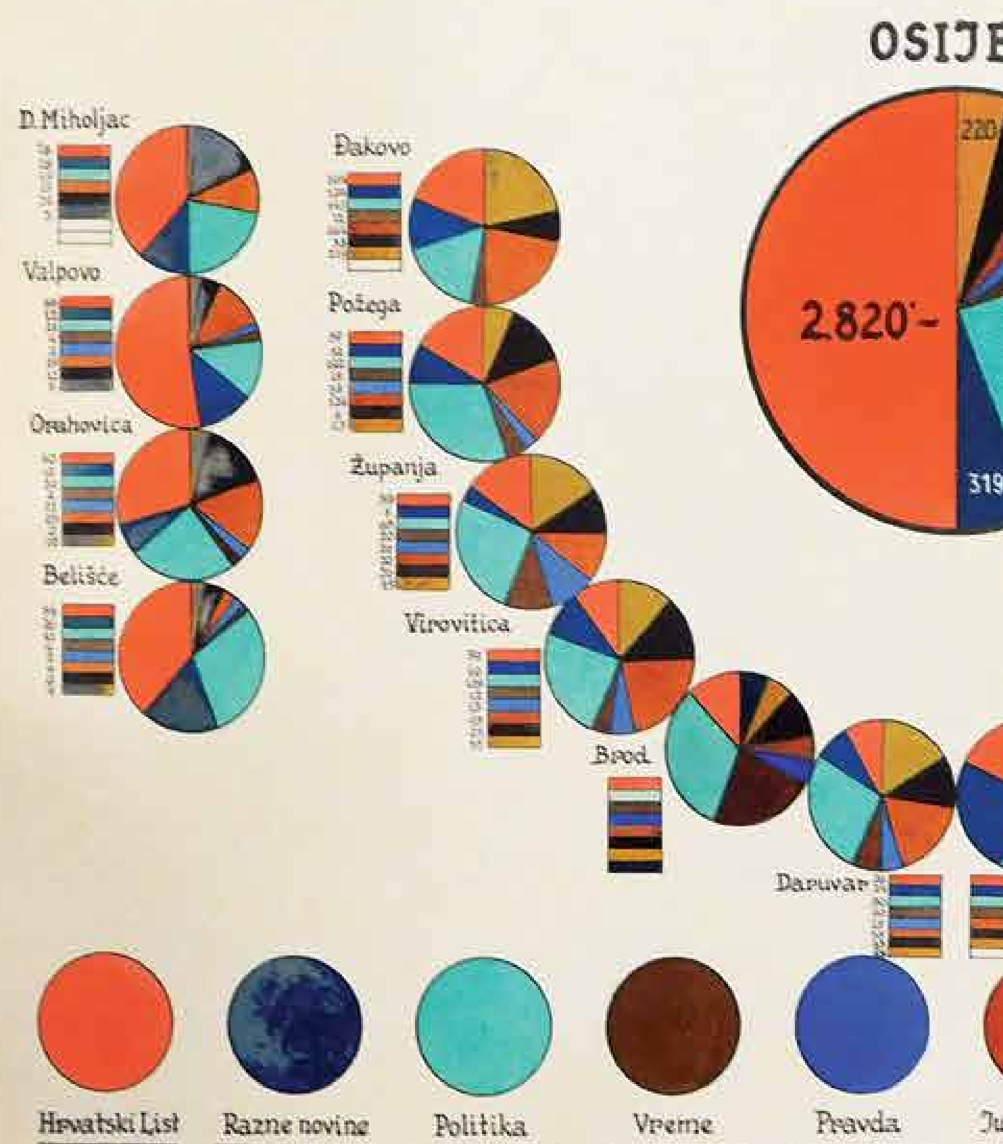

1920.-1945.
Grafikoni
„Hrvatski List"

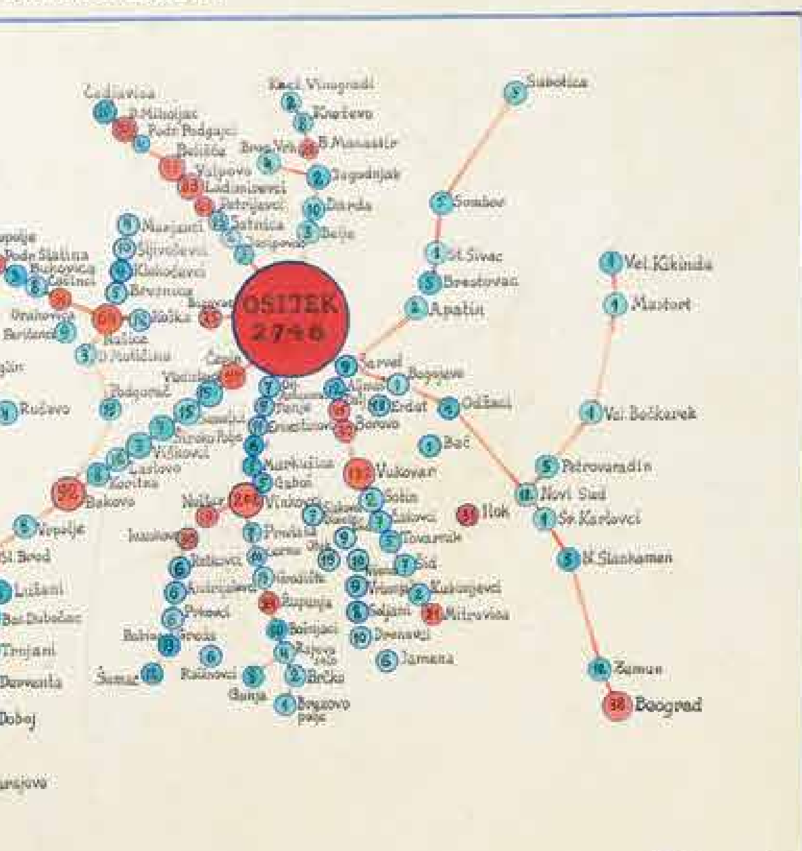

GRAFIČKI PRIKAZ
ukupne naklade Hrvatskog Lista od 1920–1945.
I Nedjeljom i blagdanom:
II. Na radne dane.

IZVJEŠTAJNA SLUŽBA „HRVATSKOG LISTA"
stanje 1. prosinca 1935.
PARIS
BERLIN
BEČ
A.H.
D.N.B.
HAVAS
REUTER
R.
A.A.
HRVATSKI LIST OSIJEK
D.P.
D.N.B.
C.P.
Č.T.K.
PAT
A.S.
OSIM TOGA OKO 110 DOPISNIKA IZ POJEDINIH MJESTA SLAVONIJE

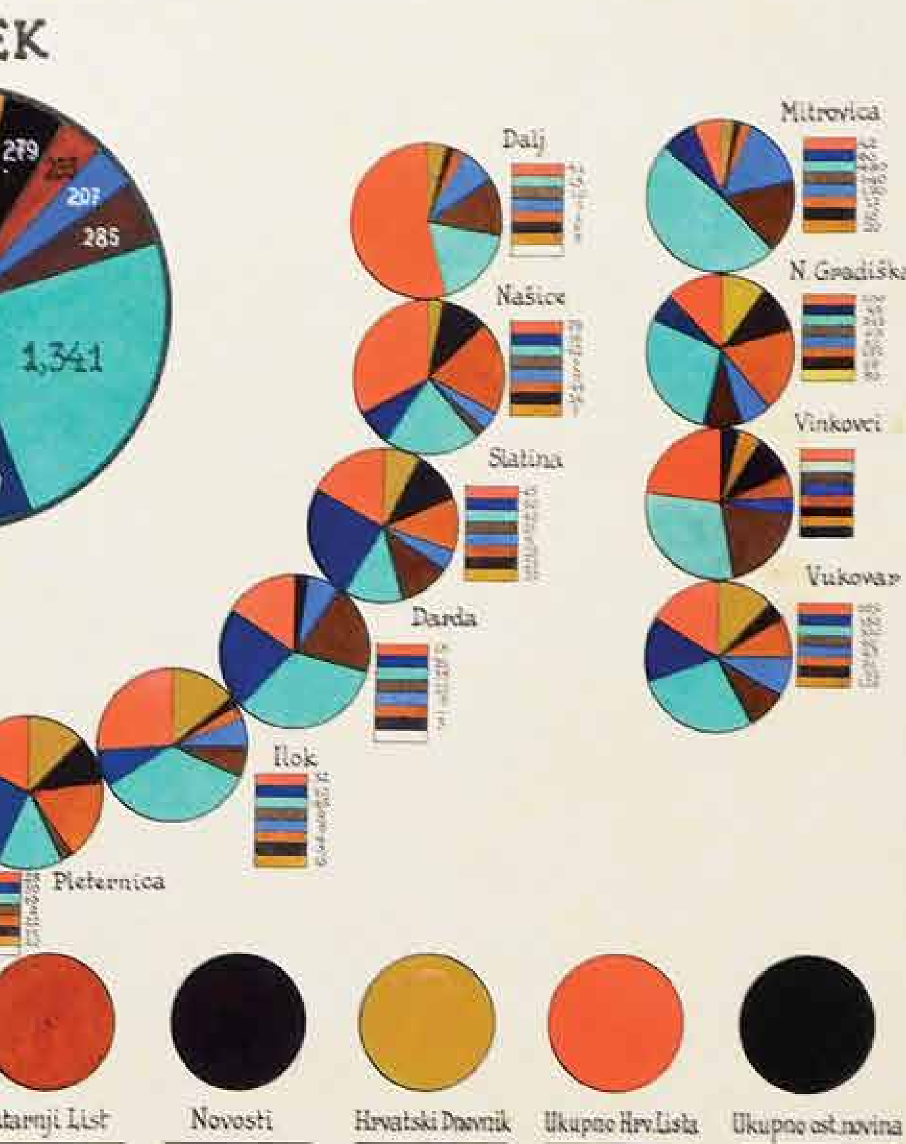

OMJER LISTOVA U SLAVONIJI
Stanje u mjesecu listopadu 1937
nedjeljom
H.L. + J.L. + N. + H.D. + H.S. + OBZ. = 6977
OSIJEK
P. + V. + PR. + S. = 2876
H.L. + J.L. + H.D. + H.S. + N. + OBZ. = 17.001
PROVINCIJA
P. + V. + PR. + S. = 10.358

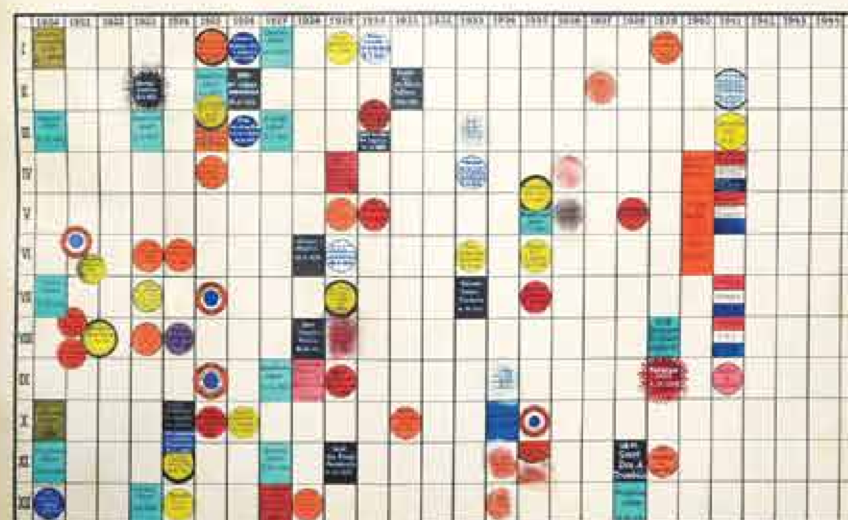

ŠEMATSKA KARTA PRETPL
STANJE : 1.
Lobor
Čakovec
Varaždin
N. Marof
Zlatar
Ljubljana
Zagreb
Koprivnica
N. Grad
Gjurgjevac
Bjelovar
Virovitica
Daruvar
Ozalj
Karlovac
Sisak
Mrkopalj
Ogulin
Petrinja
Sunja
Sirač
Pakrac
Požega
Novska
Okučani
Cernik
N. Gradiška
Kapela Batrina
Kostajnica
Crikvenica
Prijedor
Banja Luka
Bos. Brod
Prnjavor
Ravno
Skradin
Split
Lovreć
Omiš
Mostar

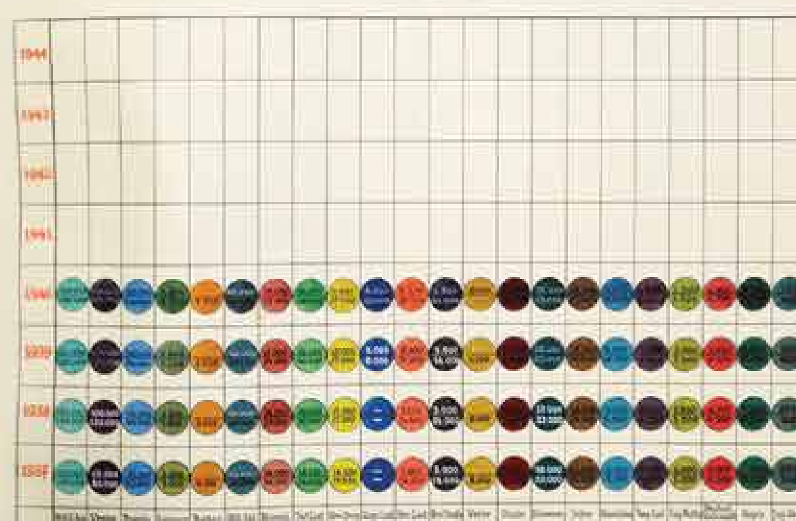

BLOKADA PODRUČJA
po drugim novinama
Stanje u mjesec
OSIJE
D. Miholjac
Đakovo
Valpovo
Požega
Orahovica
Županja
Belišće
Virovitica
Brod
Daruvar
220
2.820'-
Hrvatski List
Razne novine
Politika
Vreme
Pravda

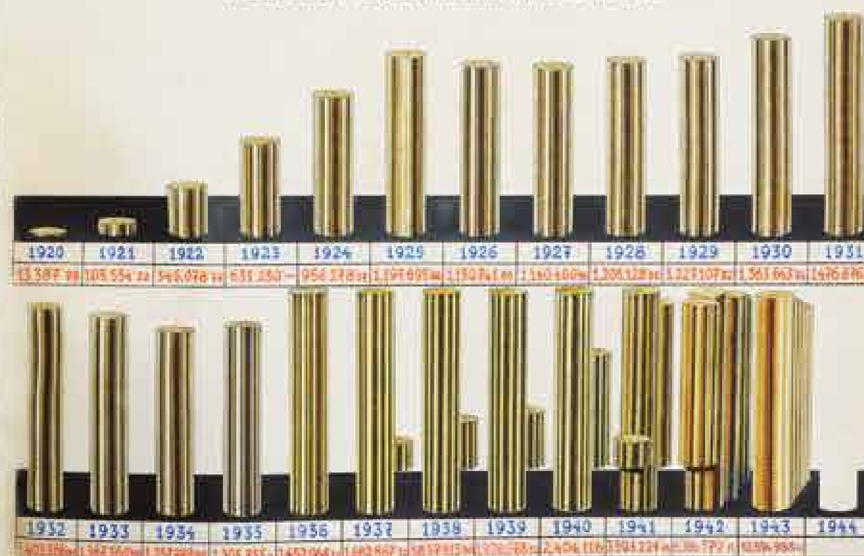

ATNIKA„HRVATSKOG LISTA"
LIPNA 1937.
OSIJEK
2746
Subotica
Sombor
St. Sivac
Brestovac
Apatin
Vel. Kikinda
Mastort
Vel. Bečkerek
Petrovaradin
Novi Sad
Sr. Karlovci
N. Slankamen
Zemun
Beograd
Vukovar
Ilok
Mitrovica
Jamena
Brčko
Dubrovnik

Grafikoni

„HRVATSKOG LISTA"
a (na radne dane)
cu rujnu 1936.
EK
279
207
285
1,341
Dalj
Našice
Slatina
Darda
Ilok
Pleternica
Mitrovica
N. Gradiška
Vinkovci
Vukovar
tarnji List
Novosti
Hrvatski Dnevnik
Ukupno Hrv.Lista
Ukupno ost.novina

NAJVAŽNIJI DOGOĐAJI
koji su posredno ili neposredno utjecali na razvoj „Hrvatskog Lista"

PRIBLIŽNA NAKLADA NAJPROŠIRENIJIH LISTOVA
STANJE KONCEM GODINE

GODIŠNJI NETO-PROMET
na osječkoj i vanjskoj pretplati od 1920. do 1946.
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944

IZBORI ZA NARODNU SKUPŠTINU
5. svibnja 1935.

Božić, 25. prosinca 1939. HRVATSKI LIST Strana 97.

Novosti iz Broda

(Telef. vijesti »Hrvatskog Lista«)

SLAV. BROD, 23. prosinca.

Priredbe u nedjelju:

Tonkino »Hrvatski dom«: »Čardaš kavalir«.

Tonkino »Apolo«: »Donski kozaci«.

Ljekarnička služba: Ljekarnica Šrepel.

Mljekarstvo u Brodu

Posavina je poznata od davnine kao stočarski kraj. Posljednjih se godina opaža napredak u držanju stoke, čemu su u znatnoj mjeri pridonijele svojim radom razne mljekarske zadruge. »Gospodarska sloga« kao i djelatnost privatnih poduzeća. Tako u našem gradu djeluje od godine 1928. mljekarstvo Nikole Čopa, osnovano još godine 1921. u Oriovcu. Ovo se poduzeće takom vremena lijepo razvilo, tako da u ljetnim mjesecima prerađuje dnevno do 3.000 litara mlijeka. Mlijeko se sabire u Sibinju, Andrijevcima, Slobodnici i u Gornjoj Bebrini. Poduzeće radi najmodernijim strojevima iz Danske. Svojim proizvodima opskrbljuje u prvom redu Slav. Brod. U zimskim mjesecima zbog nestašice mlijeka poduzeće prerađuje samo 200—300 litara dnevno. Razlog je tome slaba muznost krava u zimskim mjesecima, pa bi bilo poželjno, da se što više proširi i popularizira akcija za podizanje silosa za ansilažu krme, te da se narodu dadu upute za ispravno hranjenje stoke.

PRONAĐENI KRIVOTVORENI NOVCI. U posljednje se vrijeme opazilo, da se ovdje nalazi u prometu stanovita količina krivotvorenog novca. Tako je uhvaćen 29-godišnji Boško Vučinić, stolar, kada je kod kupovanja plaćao krivotvorenim novcem od Din 10 i Din 50.

KOD ZAČEPLJENJA, smetnja u probavi uzmite [illegible] na prazan želudac čašu naravne [illegible] gorke vode. Regist. od Min [illegible] S. br 15485 od 25. V. [illegible]

— Kratke vijesti. Ju[illegible] povratio s vojne vježbe [illegible] ponovno [illegible] predstojnik gradskog redarstva [illegible] bičić. — S[illegible] od pre[illegible] arasla za 42 cm, pa [illegible] njezin [illegible] taj iznosi 420 cm iznad [illegible]. — [illegible] dje je naglo zahladilo. J[illegible] je [illegible] temperatura 7 st. ispod ni[illegible]. — [illegible] Butel, radnik, provalio [illegible] trg[illegible] Julija Pisarević [illegible] Kobaš [illegible] ukr[illegible] Din 300. Provaln[illegible] je uhapšen. — F[illegible] Milošević 20-godišnji [illegible] tjak [illegible] Nov[illegible] Gradiška, nespretno je [illegible] ratao puškom tako, da je ona [illegible] i o[illegible] jedila [illegible] njevo bedro. — [illegible] Jos[illegible] Stani[illegible] iz Podvinja siekao [illegible] u [illegible] mi. To[illegible] mu je prilikom [illegible] dr[illegible] na gla[illegible] i zadalo mu više ozljeda. P[illegible]vežen je [illegible] bolnicu.

Božićno darivanje u Našicama

„Dobrotvorna zadruga sv. Antuna" nadarila 50-ero djece

NAŠICE, 22. prosinca. — »Dobrotvorna zadruga sv. Antuna« u Našicama skupila je i ove godine raznih živežnih namirnica, koje je podijelila siromašnim porodicama. Jučer je zadruga nadarila 50 siromašnih školskih učenika živežnim namirnicama, te toplom odjećom i obućom. Osim toga dobili su darove i mnogi siromašni starci i starice iz Našica.

Grofica Lila Pejačević nadarila je također 20-ero siromašne školske djece zimskom odjećom i obućom. Pred velikim božićnim drvcem u jednom razredu pučke škole zahvalila su se djeca darovateljici prigodnim deklamacijama i pjevanjem božićnih pjesama. Za vrijeme zimskih mjeseci grofica Lila Pejačević daje svaki dan ujutro mlijeko s pecivom tridesetorici učenika.

Najstarija žena u Valpovu

VALPOVO, 22. prosinca. Najstarija je žena u Valpovu opće poznata teta Kata Lepoldina. Rodila se 9. siječnja 1849., a djevojačko joj je ime Kata Zemljak. Prvi puta se udala god. 1866. za Adriju Zemljaka s kojim je živjela do god. 1874., a drugi puta god. 1879. za Jocu Staniča s kojim je imala tri sina i jednu kćer. S njim je živjela 20 godina. Baka Kata Lepoldina unatoč svoje 91. godine još je zdrava, dobro vidi, čak konac utiče u iglu i čita sitna slova bez naočala. Najmiliji joj je posao čijanje perja. U pričanju je upravo nenadmašiva. Drago joj je što će doći u novine, jer da nju mnogi poznaju, ali ne znaju, da je još živa. Želi svim bakama sretan Božić!

Foto-cinkografija Građanske tiskare k. d.

Teta Kata Lepoldina

Valpovačka kronika

VALPOVO, 22. prosinca. — U ovdašnjoj pučkoj školi bila je danas proslava božićnog drvca s prigodnim rasporedom. Tom je prilikom 30 dječaka i 30 djevojčica dobilo odijela, a ostala su djeca dobila slatkiše. — »Hrvatska čitaonica« priređuje na drugi dan Božića u svojim prostorijama zabavu s kazališnim komadom »Charleyeva tetka«.

Plesni vjenčić u D. Miholjcu

DONJI MIHOLJAC, 22. prosinca. Plesna škola J. Kirschner u Donjem Miholjcu priređuje na drugi dan Božića završni plesni vjenčić u hotelu »Zagreb«.

„Hrvatska čitaonica" u Dalju

Izabrana nova uprava - Zabava hrvatskog pjevačkog društva „Neven"

DALJ, 22. prosinca. Prošle nedjelje održana je 60. redovita godišnja skupština [illegible] »Hrvatske čitaonice«. Pred [illegible] brojem članova otvorio je skupštinu predsjednik g. [illegible] Nikola F[illegible]nić predavši riječ tajniku g. Dragutinu Barakoviću. Iscrpivi tajnički izvještaj skupština je primila s odobravanjem. Iz blagajničkog izvještaja g. Ivana Fajta vidi se, da u blagajni ima gotovine Din 1.702.—, a u fondu za gradnju doma Din 2.776. Knjižničar g. [illegible] izvješćuje, da čitaonica [illegible] 302 knjige, pretplaćena je na [illegible] dnevnika i šest tjednika, što [illegible] čita 84 člana. Nakon toga izabrana je nova uprava: gg. predsjednik mr. ph. Niko Fabijanić, potpredsjednik Toma Gašparac st., čaraparski obrtnik, tajnik Dragutin Baraković, ravnatelj škole, blagajnik Ivan Fajt, zidarski obrtnik, knjižničar Mijo Seidl, industrijalac; odbornici: Ivan Müller st., Šandor Šestak, Martin Ripp, Ivan Esterajher, Ivan Hefner, Dragutin Štimler i Karlo Šuh; zamjenici: Viktor Vinaj, Dragan Šalovac i Joza Štajner; revizori: Ferdo Blaž, Antun Erk i Emil Šuh. Sa skupštine su poslani brzojavni pozdravi dru Mačeku, banu dru Šubašiću i narodnom zastupniku Janku Tortiću.

Hrvatsko pjevačko društvo »Neven« priredit će na drugi dan Božića zabavu u svim prostorijama »Bioskopa«.

KOSA KAO SVILA

Perite Vašu kosu Savexom, odličnim tekućim šamponom bez lužine. Na zahtjev šaljemo svakom besplatnu knjižicu o savršenoj njezi kose. - L'Oreal/29, Zagreb 1, pošt. pret. 3.

Razočarani lovci

ILAČA, 22. prosinca. Ilački lovci čuvali su svoju šumu da u njoj nekoliko dana prije Božića naprave lov, koji je po njihovom pripovijedanju trebao biti vrlo obilan. Međutim je 21. o. mj. pošlo u šumu u lov 46 lovaca i hajkača. Ubili su svega jednog zeca i dva fazana, a vraćajući se kući usput su ubili još tri zeca. To je sva lovina koju su ubili, a ujedno su se gorko razočarali. Opće je mišljenje lovaca da je netko od protivnika »Lovačkog društva« morao doći u šumu s psima i potjerao svu zvjerad napolje, jer su lovci naišli na tragove pasa. Lovci su računali, da će za Božić imati divljač za pečenku, a sada će morati zaći u kokošinjac ili svinjac da ulove pečenku...

Silvestarska zabava u Virovitici

VIROVITICA, 22. prosinca. — Ovdašnji HPD »Rodoljub« priređuje na Silvestrovo tradicionalni silvestarski koncert u dvorani svratišta »Zlatar«. — Na današnjem godišnjem tominskom sajmu bile su cijene konjima Din 3.000—6.000, a težim konjima Din 9.000—12.000 po paru, bikovima Din 3.75, svinjama Din 7—7.50 po kg žive vage.

Požar u Tiborjancima

VALPOVO, 22. prosinca. U selu valpovačkoga kotara Tiborjancima izgorjela je prošlog tjedna kamara slame od našega suseljanina Franje Harambašića. Na mjesto požara odmah su došli vatrogasci iz Tiborjanaca, Veliškovaca, Gata, Vinogradaca i Marjanaca. Šteta iznosi Din 3.300. Povedenom se istragom ustanovilo, da je požar podmetnut, pa je oružništvo uhapsilo malodobnike J. S. i M. S., koji su djelo priznali. Vjerojatno se radi o osveti.

Maksimiranje cijena u Gundincima

GUNDINCI, 22. prosinca. Ovdje je prije tri dana izabran odbor, koji je u zajednici s mjesnim trgovcima odredio cijene živežnim namirnicama. U odbor su ušli: Mato Kokanović, načelnik; Ivan Kokanović, povjerenik »Gospodarske sloge«; Mijo Janković, predsjednik »Vatrogasnog društva«; Martin Matasović, ratar; J. Plavšić, kovač i Franjo Loknar, trgovac. — Komasacioni su poslovi u ovoj općini već pri kraju tako da je velika većina žitelja već dobila svoje posjede.

Slab tominjski sajam u Novoj Gradiški

NOVA GRADIŠKA, 22. prosinca. — Jučer je ovdje održan godišnji tominjski sajam, koji je bio vrlo slab. Kišovito vrijeme, koje je vladalo cijelog tjedna spriječilo je narod iz bliže, a naročito iz dalje okolice da dođe na sajam, koji je svake godine znao biti vrlo dobar, dok je ove godine baš radi lošeg vremena posve zatajio. Cijene su se rogatom blagu kretale između Din 2.50—6 po kg žive vage. Prodalo se tek tri vagona rogatoga blaga. Konji su se prodavali tek za potrebu pojedinaca. Trgovci, obrtnici i gostioničari nijesu pravili nikakvih poslova. Gradska je općina također slabo prošla s maltarinom.

Pojedini broj Kune 2 — Ovaj broj ima 16 stranica

Hrvatski List

Osijek, petak 19. lipnja 1942. — Godina XXIII.

Engleske čete uzmiču prema Egiptu

Borbe se sada vode kod El Adema, južno od Tobruka

Sa ratišta u sjevernoj Africi

Potopljeno 19 neprijateljskih brodova

HRVATSKI LIST

Novogradnja Gradske štedionice u Osijeku.

Osijek, dne 30. travnja 1931.

Veliki se gradovi sa svojim jakim privrednim životom ne mogu danas više ni zamisliti bez vlastitih svojih štedionica. Gradska štedionica prikupljala — poput marnih pčelica — sredstava iz građanstva za promicanje ekonomskih, kulturnih i socijalnih interesa svoga grada i građana.

NAŠA JE GRADSKA ŠTEDIONICA — POTPOROM I ISKRENOM SARADNJOM SVOJIH SVJESNIH GRAĐANA — POSTALA MOĆAN ZAVOD. ONA JE VEĆ DANAS OSOBIT FAKTOR ZA BUDUĆI EKONOMSKI RAZVOJ GRADA OSIJEKA I KULTURNI NJEGOV NAPREDAK. UPLIV ĆE GRADSKE ŠTEDIONICE BITI STOGA ZNAČAJAN ZA PROGRES I BLAGOSTANJE I GRADA I NJEGOVIH GRAĐANA, JER ĆE ONA ODSAD BITI U STANJU, DA SVOJ RAD RAZVIJE NA MNOGO ŠIREM PROGRAMU, NEGO ŠTO JE TO DOSAD MOGLA DA UČINI.

Prirodno je, da sadanje prostorije Gradske štedionice ne odgovaraju više današnjim potrebama i zahtjevima, te da teško savladava poslove proširenog djelovanja. Već protekle godine zaključeno je po Upravnom odboru Gradske štedionice, da štedionica gradi vlastitu palaču. Odluka je ostvarena i palača je prošle jeseni došla pod krov. (Slika 1.)

Nova palača podignuta je u najprometnijoj ulici Gornjega grada. Palača je dvospratna i leži na površini od 726 m². Kako dosta slika pokazuje, palača će biti JEDNA OD NAJINTERESANTNIJIH I NAJMODERNIJIH OSJEČKIH ZGRADA. Konstrukcija je jednostavna, a opet lijepa. Nema nikakovih ekstrema niti stilskih nastranosti. Arhitektonika se — prilagođena svrsishodnosti — razvija u skladu sa stvarnim potrebama. Građena od solidnog materijala bez naročitog dekorativa i ukrasnih oblika, palača će sa svojom jednostavnošću na gledaoca proizvesti solidan dojam.

Palača će imati tri lokala, koja su — po dobivenim informacijama — već izdana. U svakom će spratu biti dva stana od 3 sobe sa predsobljem, kuhinjom, kupaonom i ostalim nusprostorijama. Stanovi će biti vrlo lijepi, zračni, prostrani te providjeni sa svim komforom. Kroz sredinu palače vodi ulaz u štedioničke prostorije, koje su smještene u dvorištu. Lijepo uređenim vestibilom ulazi se u ukusno uređenu blagajničku dvoranu. Prostor za stranke odijeljen je ogradom — obloženom mramorom — od manipulativnog prostora za činovnike. Prostor će za činovnike biti udijeljen u toliko odjela, koliko će biti potrebno za brzo i nesmetano odvijanje poslova sa strankama.

Prizemno se još nalaze sobe: ravnatelja, šefa blagajne, tajnika, ekspedita i registrature. Uz šefa blagajne smješten je tresor, a uz bankovne prostorije nalazi se novo osnovani založni zavod. U prvom spratu smještena je vijećnica, dopisništvo i knjigovodstvo.

Tresor je iz armiranog betona najmodernije konstrukcije, te je prema tome posve siguran od vatre i provale. Unutarnji prostor tresora sastoji se od dva dijela. U prvom će — većem dijelu — biti smještene željezne blagajne za deponiranje vrednota vlastitih i tuđih te novca, a drugom — manjem — dijelu biti će postavljeni »Safe-Deposits«. To su ocjelni pretinci različne veličine u koje stranke stavljaju sve što žele, a da štedionica nema za sadržaj safe depota. Stranke imadu svaka svoj pretinac sa posebnim ključem.

Opća podjela prostorija, osvjetlenje i grupiranje prostorija izvedeno je upravo majstorski.

Palača bi imala biti gotova do konca srpnja o. g.

HRVATSKI LIST U VRIJEME DRUGOG SVJETSKOG RATA

Osnutkom Nezavisne Države Hrvatske prestaju izlaziti svi stranački i informativni listovi koji su tiskani u bivšoj državi.
U Osijeku i dalje izlazi *Hrvatski list* kao jedino dnevno glasilo, no sada po diktatu novonastale političke situacije unutar NDH uz isključivanje građanskih i ljudskih sloboda i ograničenje javnoga govora i tiska [1].
Nepoštovanje strogih pravila kako i što pisati nosilo je teške posljedice.
Jak nacionalni osjećaj s početka izlaženja *Hrvatskoga lista* dvadesetih godina 20. stoljeća nikako ne treba brkati s nacionalističkim stajalištima niti povezivati s fašističkim nakanama pojedinaca u ratnim događanjima i godinama Nezavisne Države Hrvatske.
U okružju ratnih informacija nazire se život grada u ratnom okruženje smrti i stradanja u pabircima života, straha, oskudice i neizvjesnosti.
Sumrak Hrvatskoga lista naslućuje se već 1943. godine, a 1944. i 1945. godine listu je vidljivo smanjen broj priloga, rubrika i stranica. Kako se bližio kraj II. svjetskog rata, neizbježno se kraju približio i Hrvatski list [2].
Građanska tiskara, u kojoj se tiskao *Hrvatski list*, bila je izravno pogođena u vrijeme bombardiranja Osijeka 1944. godine. Izgorjelo je tada potpuno skladište papira.
Posljednji broj *Hrvatskoga lista* izišao je na dan ulaska partizana u Osijek 14. travnja 1945.

[1] *U Muzeju Slavonije sačuvani su dijelovi rukopisne mape Grafikoni "Hrvatskog lista" od 1920. do 1945. u kojima možemo pratiti poslovanje "Hrvatskoga lista", Službu vanjskih dopisnika lista, popis pretplatnika 1935. godine, prikaz naklade 1920. - 1945., promet "Hrvatskog lista", prikaz vanjske prodaje 1920. - 1945., popis vanjskih pretplatnika prema zanimanjima.*

[2] *Kretić-Nađ, Isto, str. 94*

HRVATSKI LIST

Hrvatski spomendani

NARODNA TRGOVINA MIOKOVIĆ I DRNDARSKI

USLIJED SLABE ZIME

zimsku robu,

s jeftinom prodajom.

U interesu je svake domaćice da razgleda naše ponude.

Mi prodajemo jeftino:

Opasne pustolovine u prašumi

Originalni strip-roman »Hrvatskog Lista«

HRVATSKI LIST

Božićna moda

Svečane haljine za male i velike

HRVATSKI LIST

Mali oglas-veliki uspjeh!

Rubrike

Kulturni pregled

Sveukupna djela Ljube Babića

Ukusno opremljena izdanja zagrebačke nakladne knjižare Ante Velzeka

Treći broj mjesečnika »Suradnje«

Dr. Tvrtko Zubić.

„Sinovi i njihove ljubavi“

Roman H. D. Lawrence-a u ... Matice Hrvatske

Gradske vijesti

Svečana akademija hrvatskih društava

na obljetnicu mučeničke smrti hrvatskih velikana Zrinskog i Frankopana

KALENDAR Hrvatskog Lista

SVIBANJ 2.

Subota: Atanasije b.

U subotu 2. svibnja:

Noćna ljekarnička služba:

Vatrogastvo i »Prva pomoć«

KALENDAR Hrvatskog Lista

SVIBANJ 3.

Nedjelja: Naš. sv. Kr.

U nedjelju 3. svibnja:

KALENDAR Hrvatskog Lista

SVIBANJ 4.

Ponedjeljak: Florijan

U ponedjeljak 4. svibnja:

Noćna ljekarnička služba:

Vatrogastvo i »Prva pomoć«

„Napredkov“ dan

Sabirna akcija HKD „Napredak“ u Osijeku

Gospodarstvo

„Da, ali soja je još bolja“

OSIJEK, u svibnju.

Soja

Njemačka kao gospodarski uvoznik

Slikopis

Slikopisne novosti

Novi slikopis Camille Horn

Dramatski velesilkopis „Slomljeno srce“

Camilla Horn igra u slikopisu »Slomljeno srce«

Život za Irsku . . .

Ljubav i ping-pong

„Casanova u škripcu“

Slikopisne anegdote

Slikopis o Fridriku Velikom

Veličanstveni slikopis redatelja Harlana

„Topovnjača Ja...

„Tosca“ kao sli...

Strana 14. HRVATSKI LIST Srijeda, 6. svib...

Odlazak Gauleitera F. K. Floriana

Drugi dan posjeta Gauleitera SA-Obergruppenführera Friedricha Karla Floriana u Osijeku

Proslava Florijanova u Donjem gradu

Lijepa priredba Dobrovoljnog vatrogasnog društva — Odlikovanje zaslužnih članova

Večeras repriza „Strijelca-vilenjaka"

U Hrvatskom državnom kazalištu ...

Društvene vijesti

Vrijeme

Vijesti iz Hrvatskog državnog kazališta

Slikok...

EUROPA SLI...

Plamen st...

KINEM. VIKTORIA

Ljudi u ...

(MENSCHEN IM ...

Radi promjene red... sata, predstave u ...

CROATIA SLI...

OPER...

NARODNI SLIKOK...

„ZLOUPOTR...

...plaćena u gotovom Pojedini broj Kune 3 Ovaj broj ima 16 stranica

Hrvatski List

Izlazi svaki dan ujutro osim ponedjeljka

...j 111 (7588) Osijek, srijeda 13. svibnja 1942. Godina XXIII.

Kod Kerča započela velika bitka

Početak ofenzive na istočnom bojištu - Uspješni napadaji hrvatskih jurišnih četa

Na poluotoku Kerču prešle su njemačke i rumunjske čete 8. svibnja u napadaj uz ...pora jakih snaga zrakoplovstva. Bitka je od toga časa u punom toku.

Stopama generala Wainwrighta

Talijanski ratni izvještaj

Zauzeti Sudalin i Tabain

Brzojavne čestitke japanskim četama u Birmi

Komunistički vođa Dušan Trifunac likvidiran

Uništavanje američkog zrakoplovstva na Novoj Gvineji

Novi tip talijanskog zrakoplova

»Primjer drugim engleskim gradovima«

Na Kerču praskaju bombe...

Nigdje ni traga boljševičkim lovcima i protuzrakoplovnoj obrani

Američko priznanje

Strana 24. HRVATSKI LIST Nedjelja, 7. ...

Štedite kožnu
NOSITE DRVENU OBUĆU

PRODAJA

Prodajem žurko

„VELEBIT"
Zagreb, Ilica broj 55
Tražite besplatni katalog!

Utorak, 20. ožujka 1945. HRVATSKI LIST Stranica 5.

KALENDAR

Današnje priredbe:

Noćna ljekarnička služba

Vatrogastvo i »Prva pomoć«

Gradske vijesti

Zračni napadaj na stanbene četvrti

Neprijateljski zrakoplovi napali bombama i strojnicama Osijek — Oštećeno je 13 zgrada

Za 15 dana sabrano preko Kn 3,000.000 za „Pomoć"

Očekuju se daljnji doprinosi za sirotinju

Iz Ustaškog pokreta

...aki građanin neka hrani svinje!

Gradsko poglavarstvo

Raspored krugovala

Hrvatsko državno kazalište

Hrvatsko državno kazalište:

Obnovljena „Cavalleria"

Produžen redarstveni sat

—o0o—

Pojedini broj Kuna 20 — Ovaj broj ima 4 stranice

Hrvatski List

Osiek, 18. siječnja 1945. — Godina XXVI.

Hrvatski narod za svoju državu

Izjava Hrvatske državne vlade i zaključak Doglavničkog vieća

Hrvatsko jedinstvo borba za hrvatsku državu i protiv nazrtala neprijatelja

Balkan opet bacvičina Europe

Visoka odlikovanje zapovjednika „Izinka"

Uskrs, 1. travnja 1945. — HRVATSKI LIST — Stranica 7.

Hans Kinkel:

Muž i žena

Krasotica sa našega Krša

Fotoreprodukcija Grafičkog Bakare d. d. (br. 13797)

Hrvatska seljanka iz Dalmacije

Raztrešenost

„Oho, a gdje mi opet meći ... litr. boja?"

—o—

Prikladni dar

Knut Hamsun:

O ljubavi

Stranica 12. — HRVATSKI LIST — Uskrs, 1. travnja 1945.

Gradske viesti

Ranjenoj katedrali

KALENDAR

SRETAN UZKRS!

SRETAN UZKRS

Stranica 8. — HRVATSKI LIST — Uskrs, 1. travnja 1945.

Šest putnika i pakleni stroj...

Humoreska

Križaljka

Uskrs, 1. travnja 1945. — HRVATSKI LIST — Stranica 9.

Dječja kolievka

Kako se s djecom na polju postupati

Ovi, koji daje i pomažu potrebne, viče rasta ... »POMOĆ«

Uskrs, 1. travnja 1945. — HRVATSKI LIST — Stranica 12.

MALI OGLASNIK

RAZNO

PRODAJA

KUPNJA

Vrbove šibe

»DRVOZA«

„Šperploča" i „Panelploča"

JAJA

ANTUNA TEZERA

UREDNIŠTVO I UPRAVA "HRVATSKOG LISTA"

Osječani su dobili glasilo suvremene koncepcije, kvalitetnih tekstova te izrazito nacionalnog izričaja, koji je posebno istaknut u prvim godinama izlaženja. No, vremenom se sve više okreće čitateljima, njihovim interesima i željama i postaje, prije svega glasilo grada, u svim njegovim segmentima življenja. Sve to utjecalo je i na kontinuirano povećanje naklade [1] te široku rasprostranjenost čitatelja koji su ga s pravom odredili kao jedno od najkvalitetnijih dnevnih glasila međuraća. Izlaženje je počelo na četiri lista, redovito povećavajući broj stranica na osam i deset, a u blagdanskim izdanjima, uz posebne priloge, imao je i do četrdeset stranica.

Valja istaknuti da su se tijekom više od dva desetljeća izlaženja mijenjali glavni urednici: Lujo Vice, Tomislav Diklić, Kerubin Šegvić, Josip Pavišić, Ivan Brkić, Ivan Grubiša, Dragutin Hoffbauer, Matija Kovačević, Franjo Babić, Kamilo Krvarić, Zvonimir Benašić.

Uz priloge iz zemlje i svijeta na prvoj stranici, donosi *Hrvatski list* priloge o događajima u široj okolici te opširne gradske vijesti iz gospodarstva, kulture, sporta... Donosi izvješće o vremenu te burzovne vijesti. Poput ostalih glasila donosi zadnje kratke vijesti, oglasne priloge te vrlo kvalitetne i rado čitane feljtone.

Članci su u početku tiskani u četiri okomita stupca, uz istaknute naslove rubrika. Kasnija godišta prihvaćaju suvremeniji izgled stranice s istaknutim vijestima na naslovnici [2].

Hrvatski list rezultat je potpuno nove uređivačke politike informativnih glasila u Hrvatskoj, pa tako i u Osijeku. Glavna vijest postaje ono što je nekada bio uvodni članak, dominira novinama, on privlači čitatelja. Uvodni članak prelazi na drugu stranicu, kratak je i jezgrovit.

Znanje novinara mora biti široko, on mora biti dovoljno obrazovan, ali i brz, jer prošlo je vrijeme pisanja rukom i dugog stiliziranja tekstova. Novine šire krug svojih čitatelja, sve više ih čitaju žene koje traže svoje rubrike te djeca.

Važno je dobiti brzu i svježu vijest, stoga se povećava i broj dopisnika iz drugih krajeva. Nad svima budno bdije urednik koji mora biti obrazovan, ali i vješt organizator. Odlučnije od stranačke pripadnosti bilo je njegovo ideološko nadziranje.

Dakako da i u *Hrvatskom listu* vremenom pronalazimo sve ove karakteristike. Zanimljivo je navesti da su vlasnici *Hrvatskoga lista* angažirali ekipu francuskih okulista koji su trebali odlučiti o odnosu veličine slova, novinskog stupca i stranice odgovarajuće ljudskom oku [3].

Popularnost i čitanost *Hrvatskoga lista* naglo je rasla, tako da se broj pretplatnika od 1700, krajem 1920. godine, popeo na 600, 1923. godine. Nisu to mogle spriječiti niti žestoke borbe s režimom koji je list često plijenio, pa i obustavljao.

Naime, od 13. kolovoza do 28. prosinca 1921. godine umjesto *Hrvatskoga lista* izlazi Hrvatski glas. *Uslijed neočekivane zabrane Hrvatskoga lista osječki i slavonski Hrvati ostali su bez svoga organa... Zato čim nas je zadesio neočekivani i ničim opravdani udarac, odbor Hrvatske Zajednice najavio je izdavanje novog časopisa Hrvatski glas. Poslije dugo očekivanja izlazimo napokon s našim novim glasilom, dok se ne riješi pitanje zabrane Hrvatskoga lista.*

Protivnici *Hrvatskoga lista* krenuli su i dalje. Članovi ozloglašene novosadske "Orjune" izveli su atentat na tiskaru, bacivši 5. veljače 1923. bombu u strojarnicu. Srećom, bomba nije nikoga ozlijedila, no pokazala je kolika je smetnja *Hrvatski list*.

Građanska tiskara 1924. godine nabavlja novi rotacijski stroj, prvi i jedini te vrste u cijeloj Slavoniji, budući da se naklada lista povećala na gotovo 10.000 primjeraka, a i opseg lista povećao se s osam na 12, ili čak 14 stranica.

Povećanju naklade *Hrvatskoga lista* ovih godina pridonijelo je svakako uhićenje i suđenje Jovi Stanisavljeviću Čarugi i njegovim jatacima. Već je prva vijest o njegovu uhićenju, objavljena 5. siječnja 1924., izazvala silnu senzaciju, a uredništvo *Hrvatskoga lista* prepoznalo je priliku... Novinari su mjesecima pratili sudski proces donoseći ekskluzivne vijesti iz sudnice popratit će fotografijama i crtežima osuđenika. Fotografije u *Hrvatskome listu* javljaju se prvi put upravo tijekom suđenja razbojničkoj družbi. Život Čaruge, pretvoren u najživopisniji roman, pratili su Osječani u seriji članaka Harambaša Čaruga i njegova družba. Posebno izdanje *Hrvatskog lista,* od 21. lipnja 1924. godine, donosi presude uhićenicima.

Šestojanuarska diktatura donosi zabranu rada hrvatskih političkih stranaka, pa se gasi *Društvo za izdavanje Hrvatskoga lista,* 5. veljače 1929. godine. Građanska tiskara prelazi u ruke manjeg broja ljudi, dok se u studenome 1935. godine nije upisala kao Građanska tiskara Krvarić Kamilo i Pavišić Josip k.d. Unutrašnji članovi društva su Kamilo Krvarić, ravnatelj Građanske tiskare i *Hrvatskoga lista* te Josip Pavišić, glavni urednik *Hrvatskoga lista*.

U podlistku *Hrvatskoga lista* izlazili su romani u nastavcima, a od 1936. godine počinje izlaziti *Biblioteka Hrvatskoga lista*. Objavljeno je više od pedeset svezaka. Uz to, *Hrvatski list* u posebnim je prigodama izdavao posebno izdanje (redovito za Božić i Uskrs). Upravo ovi prigodni, blagdanski dodaci *Hrvatskoga lista*, pojavom fotografije tridesetih godina postaju svojevrsni tjednici koji su Osječani čitali i nakon izlaska samoga broja. Obilovali su pričama, prigodom blagdana, povijesnim temama, podsjećali sugrađane na tradicionalne vrijednosti, uz obilje zanimljivih priloga. Posebna izdanja *Hrvatskoga lista* javljala su se i uoči izbora, važnih političkih događaja (atentat u Skupštini na Stjepana Radić, Euharistijski kongres u Osijeku 1929. godine, tijek Osječkoga velesajma i dr.).

Što je šuma bez lista, to je kuća bez Hrvatskog lista. Širite Hrvatski list. Mudro smišljen slogan, često otiskivan na stranicama *Hrvatskog lista*, ali i na brojnim drugim izdanjima Građanske tiskare, shvatio je da među svoje čitatelje može uvrstiti i žene i djecu. Prilozi o modi, rubrika *Za naše žene i kćeri, Dom i vrt: polumjesečnik, prilog „Hrvatskome listu" te Dječje izdanje Hrvatskoga lista,* zasigurno su od ozbiljnih dnevnih novina učinili zanimljivo i rado čitano štivo svih generacija.

Bogate i brojne reklame, kao i ostali oglasi, ukazuju na mudru politiku oglašavanja, ali i dosjetljivost tada neprepoznatih marketinških stručnjaka. Posebno valja istaknuti proizvode osječke tvornice *Schicht (današnja Saponija) Vim, Radion* koji pere sam, *Elid*a proizvode za njegu i ljepotu žene. Brojni osječki trgovci, ugostitelji i obrtnici redovito oglašavaju u *Hrvatskome listu... Braća Hahn, Horn i drug, Vilim Vogel, Jacob Fuchs, Radanović i Butković..., provjereni, valjani, na usluzi, uz povoljne cijene, za dame i gospodu...*

Građanska tiskara, odgovarajući zahtjevima suvremenog informativnog glasila, nabavlja redovito potrebnu opremu: slagače strojeve s osam vrsta pisama u isti mah, u jednom retku, a 1937. godine uređena je najmodernije opremljena fotocinkografija. Rezultat te suvremene opreme je i *Ilustrirani prilog Hrvatskoga lista,* od fotografija slavnih svjetskih lidera, filmskih zvijezda, prirodnih i tehničkih dostignuća te modnih trendova, Osječanima je oslikavao svijet daleko od slavonske jednoličnosti u praskozorje nemilih događaja.

U Muzeju Slavonije sačuvani su dijelovi rukopisne mape *Grafikoni Hrvatskog lista* od 1920. do 1945., u kojima možemo pratiti poslovanje *Hrvatskoga lista*, Službu vanjskih dopisnika lista, popis pretplatnika 1935. godine, prikaz naklade 1920. - 1945., promet *Hrvatskog lista*, prikaz vanjske prodaje 1920. - 1945., popis vanjskih pretplatnika prema zanimanjima.

Kako se živjelo u Osijeku u njegovu međuraću? Kakve su bile političke prilike, koje su predstave bile omiljene u kazalištu i zašto su žustre bile polemike tadašnjih kazališnih kritičara, koje su filmske predstave igrale u tadašnjim osječkim kinima, kako su prolazile silvestarske zabave, koji su poznati umjetnici pohodili Osijek, što je mučilo Osječane i zašto je rubrika *Pisma čitatelja* tako bezvremenska, potom Crna kronika koja tako bolno oslikava podjele u gradu na one koji imaju i mogu i one koji, najčešće zbog tegobnoga stanja, posežu za zločinom.

Grad koji pulsira svoju svakodnevicu, kroz olovni slog *Hrvatskoga lista* progovara o političkoj korektnosti naspram državnoga vrha, svjetskim događajima koji se čine dalekima, no ponajviše o svojim ulicama, kako onim neosvijetljenim, zaboravljenim u gradskoj zavjetrini, tako i o onim u secesijskom nizu, oko glavnih trgova Gornjega i Donjega grada, njihovim stanovnicima, njihovim brigama, zabavama, tugama i nadama...

Oslik grada u dva i pol desetljeća bremenitih godina, istina i priča Osijeka, grada zanimljive i bogate prošlosti, našega grada.

[1] *Krajem prve godine izlaženja Hrvatski list imao je 1700 pretplatnika, a pred kraj 1923. gotovo 6000*

[2] *Kretić Nađ, M. Od Čaruge do Grete Garbo: popularna kultura u osječkome Hrvatskom listu (1920. - 1945.). Osijek: Svjetla grada, 2012., str. 80-81.*

[3] *Vinaj, Marina. Povijest osječkih novina: katalog izložbe. Osijek: Muzej Slavonije, 1998.*

● Hrvatski list kroz dvadeset godina borbe za hrvatski narod nikada se nije pokolebao niti pokleknuo. Dvadeset godina! Za to su ga vrijeme silnici četiri puta obustavili i bezbroj puta zaplijenili. Bombu su bacili u našu tiskaru. Namještenici Hrv. lista, od ravnatelja do podvornika, bili su uhićivani i zatvarani. Uzalud! Naše je poduzeće bivalo sve jače i veće. Danas je Hrvatski list jači nego ikada. Neprijatelji ga se boje, a prijatelji ga vole i poštuju zbog njegove moralne, žurnalističke, tehničke i organizacijske snage. Kako su maleni oni bijednici koji su se u svom jadnom, uskom duhovnom horizontu nadali, da bi se Hrvatski list mogao uništiti... (Hrvatski list, Božićni prilog 1939.)

Osječka razglednica

CIJENA 10 KUNA SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

Glas Slavonije

BR. 27. GOD. II. GLASILO JEDINSTVENE NARODNO-OSLOBODILAČKE FRONTE U SLAVONIJI 7. STUDENOG 1944.

Zajedno sa Crvenoarmejcima, sinovima Oktobarske revolucije do potpunog uništenja fašizma

Sedmog novembra navršava se dvadeset i sedam godina od kako je u Rusiji pobijedila socijalistička revolucija. Toga su dana ruski radnici i seljaci pod vodstvom Lenjina i Staljina i slavne boljševičke partije svrgli vlast cara i kapitalista, raskinuli lance imperijalizma i stvorili socijalističku državu, uporište svih progresivnih snaga čovječanstva i svih porobljenih naroda svijeta. Plodovi Oktobarske revolucije danas su svojina svih ljudi i naroda koji se bore protiv fašističke kuge. Bez tekovina Oktobarske revolucije svijet bi neizbježno pao u stoljetno hitlerovsko ropstvo. Herojska Crvena armija pod Staljinovim rukovodstvom dovršava danas na čelu moćne antihitlerovske koalicije pobjedu nad njemačkim imperijalistima koji su bili podjarmili Evropu i htjeli da ostvare svjetsko gospodstvo.

Našem narodu tekovine Oktobarske revolucije donijele su neocjenjive koristi, a on ih je znao upotrijebiti kako treba. Zahvaljujući u prvom redu herojskoj borbi Sovjetskog Saveza, kao i borbi čitavog demokratskog bloka, naši narodi došli su u povoljan položaj, da se dignu na oružje protiv njemačkih zavojevača, i da u oružanoj borbi izgrade svoje bratstvo, ostvare ravnopravnost, i udare temelje nove narodne države. Ali to nije sve.

Danas, kada se navršava dvadeset i sedam godina od Velikog Oktobra, herojska Crvena armija zajedno s našom slavnom vojskom bije velike bitke za oslobođenje čitave naše domovine. Dijeleći bratski i slavu i žrtve, Crvena armija i Narodno-oslobodilačka vojska Jugoslavije oslobodile su skoro čitavu Srbiju i Vojvodinu, zajedničkim jurišima i naporima oslobodile su herojski i mučenički Beograd, glavni grad demokratske i federativne Jugoslavije.

Oslobodjenje naše zemlje, za koje su narodi Jugoslavije dali toliko krvi i žrtava, donijeli su i nose na svojim pobjedonosnim zastavame zajedno s našom vojskom, sinovi Velikog Oktobra, vojnici i komandiri Crvene armije.

Kada su se prije tri i pol godine na poziv naše Partije narodi Jugoslavije digli na oružje, njih je ispunjavala vjera u nepobjedivu snagu SSSR. Stvaranje moćne antihitlerovske koalicije, Engleske, SSSR i Amerike, još više je pojačalo vjeru naših naroda. Naša zemlja nalazi se danas pred neposrednim oslobođenjem čitave državne teritorije i pred ostvarenjem ideala demokracije i ravnopravnosti naših naroda. Zato se danas pred naše narode postavlja kao najvažniji zadatak mobilizacija svih snaga za istjerivanje Njemaca iz svih naših krajeva. Stupiti u redove slavne Narodno-oslobodilačke vojske, ne žaleći ništa za što skoriju i sigurniju pobjedu nad njemačkim osvajačima.

Propali su svi pokušaji njemačkih imperijalista, da pomoću ustaša, četnika, Mihajlovića i Nedića, Rupnikovih domobrana i Mačekovih izdajnika raspire u našoj zemlji bratoubilački rat. Ali to ne znači, da su se naši zakleti dušmani tih pokušaja i odrekli. Oni i njihove sluge borit će se do kraja, jer im je tuđe sve što je narodno, jer iz dna duše mrze slobodu naroda, mrze novu demokratsku Jugoslaviju. Izdajnici naše domovine, tražit će u promijenjenim uslovima nove zaštitnike i saveznike, mijenjat će formu borbe, ali oni neće prestati da se bore. Zato je dužnost svih pravih demokrata, svih snaga koji predstavljaju vrijednost za naše narode i našu domovinu, da se svrstaju u redove Narodno-oslobodilačkog pokreta, da još čvršće zbiju redove Jedinstvenog narodno-oslobodilačkog fronta, i da kao zjenicu oka čuvaju jedinstvo i bratstvo naroda Jugoslavije.

Danas nema te sile koja bi mogla zaustaviti našu pobjedu nad njemačkim zavojevačima i njihovim pomoćnicima, koja bi mogla zaustaviti ostvaranje načela postavljenih na Drugom zasjedanju Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije. To se od svih poštenih, od svih ljudi koji su ostali i ostaju vjerni domovini, njenoj nezavisnosti, slobodi i budućnosti, zahtjeva da svaki koliko je potrebno uloži krajnje napore za organiziranje narodne državne vlasti i za ulazak najboljih i najčestitijih sinova našeg naroda u ustanove te vlasti. Čuvati budno i svesrdno nezavisnost naše zemlje, nezavisnost koja nas je skupo stala, otklanjati sve ono što slabi to jedinstvo ili dovodi u pitanje ravnopravnost kojeg bilo našeg naroda, to je danas dužnost svakog građanina Jugoslavije. Ulažući sve svoje snage za jačanje naše oružane sile, naše vojske, za učvršćivanje jedinstva naroda Jugoslavije, za izgradnju državne vlasti, za očuvanje nezavisnosti naše zemlje, za stvaranje potpunog jedinstva i ravnopravnosti naših naroda, mi ćemo izvojevati potpunu pobjedu i ostvariti demokratski poredak.

Zahvaljujući borbi koju su naši narodi poveli i vodili na poziv, i pod rukovodstvom naše Partije, zahvaljujući slavnim pobjedama naše vojske koju je organizirao Maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito, naša zemlja izlazi iz ovog rata kao pobjednica i odlučujući faktor mira i sigurnosti na Balkanu i srednjoj Europi. Ona već sada vodi, a i vodit će u buduće politiku dobrih susjednih odnosa sa svima onima koji ne vrijeđaju njena prava i prava naroda naše krvi i jezika, koji žele da se priključe bratskoj zajednici. Mi smo dosad u borbi za nezavisnost nailazili na pomoć naših velikih Saveznika. Mi u buduće moramo raditi na tome da učvrstimo prijateljstvo sa savezničkim zemljama. Mi se i u buduće moramo čvrsto osloniti na veliki bratski Sovjetski Savez koji nesebično daje žrtve za oslobođenje naše zemlje i ukazuje ogromnu materijalnu pomoć našoj vojsci i našem napaćenom narodu.

Sve snage za pobjedu nad njemačkim zavojevačima za ostvarenje demokratske narodne države!

Živjela Velika Oktobarske socijalistička revolucija!

Živjela pobjedonosna Crvena armija i njen genijalni vođa Maršal Sovjetskog Saveza Josip Visarionović Staljin!

Sve za pobjedu antihitlerovske koalicije Engleske, SSSR i Amerike!

Živjela demokratska federativna Jugoslavija!

Proglas Centralnog Komiteta Komunističke Partije Jugoslavije

Na pragu Budimpešte

Nakon pada Solnoka, krupnog željezničkog čvora na rijeci Tisi, sovjetske su trupe napredovale u pravcu Budimpešte i zauzele čitav niz važnih mjesta. U toku ofanzivnih operacija od 2-4 novembra zarobljeno je 3.000 njemačkih i mađarskih vojnika i oficira. Na taj je način do 4 novembra na tom dijelu fronta zarobljeno preko 10.500 njemačkih i mađarskih vojnika.

Između Tise i Dunava sovjetske jedinice zauzele su Nadjkereš i 60 drugih mjesta. Do 1. XI. broj zarobljenih neprijatelja na tom dijelu fronte popeo se je na 7.510.

U Istočnoj Pruskoj razbijeni su njemački napadi kod Goldapa. Poginulo je 2.000 Njemaca, a uništeno je nekoliko stotina tenkova i motornih vozila.

ŠIBENIK I BITOLJ SU OSLOBOĐENI

Nastavljajući čišćenjem uporišta u Dalmaciji, naše su jedinice poslije višednevnih bojeva zauzele Šibenik. Na taj način oslobođena je sva naša obala u dužini od 400 km. Oslobođeni su još Vrlika i Perast, dok se u Risnu vode ulične borbe. Odbijeni su svi pokušaji Nijemaca i četnika, da prodru u oslobođeni Šibenik i Vrbnik, kojom je prilikom ubijeno 2.300, a zarobljeno 800 neprijatelja, zaplijenjeno 26 topova, 68 motornih vozila, 3 vagona municije i 5 magazina s hranom.

U Makedoniji nakon oslobođenja Struge, Ohrida i Resana, naše jedinice su oslobodile Bitolj i očistile cijelu jugoslavensko-grčku granicu s dubokim zaleđem. U borbama za Bitolj ubijeno je 6000 njemačkih vojnika, a zarobljeno je 700. U Strumici se još vode ogorčene ulične borbe. Kod Demir-Kapije uništena su 4 voza puna vojnika i materijala. Ubijeno je 850 neprijateljskih vojnika, a zarobljeno je 300. Zaplijenjena su 45 kamiona.

U Hercegovini vode se ulične borbe u Nevesinju.

U bojevima na sektoru pruge Mostar-Sarajevo-Brod uništeno je 60 vagona, 2 tenka, 7 topova i 12 tehničkih objekata, dok je ubijeno 750, a zarobljeno 200 Nijemaca.

U Srijemu naše jedinice zauzele su Nestin, Lipšu i napreduju prema Iloku.

U Srbiji naše jedinice napredovale su prema Mitrovici i Vučitrnu.

U Zagorju likvidirana su 2 neprijateljska uporišta i uništena je cijela njemačka posada. Ubijeno je 180 njemačkih vojnika.

Posebno izdanje

PRVI BROJ GLASA SLAVONIJE ŠTAMPAN JE NA RAVNOJ GORI 24. LIPNJA 1943. GODINE

GLAS SLAVONIJE

CENTRALNA KOMEMORATIVNA SJEDNICA U POVODU SMRTI JOSIPA BROZA TITA

GRANDIOZNO TITOVO DJELO OSTAJE ZAUVIJEK PRISUTNO

DIJELOVI GOVORA VLADIMIRA BAKARIĆA NA CENTRALNOJ KOMEMORATIVNOJ SJEDNICI NAJVIŠIH ORGANA I ORGANIZACIJA FEDERACIJE

TITO I JUGOSLAVIJA SU JEDNO

O životnom putu Josipa Broza

Prva partizanska štamparija na Ravnoj Gori

GLAS SLAVONIJE

GLASILO NARODNE FRONTE ZA SLAVONIJU

Sretan Božić!

Osmi mart

POSEBNO IZDANJE »GLASA SLAVONIJE« OSIJEK, 1968.

U povodu proslave 8. marta i 25-godišnjice AFŽ Hrvatske i Slavonije Odbor za proslavu u Osijeku ovo posebno izdanje namjenjuje svim drugaricama na području osječke općine

SRETAN VAM PRAZNIK, DRAGE DRUGARICE!

Tito ženama

O proslavi 25-godišnjice AFŽ Hrvatske i Slavonije

PROSLAVA JE POČELA...

GLAS SLAVONIJE

3,50 KUNA | OSIJEK, SRIJEDA, 9. TRAVNJA 1997. | GODINA 78 BROJ 24384

POSJET DR. LJERKE MINTAS-HODAK OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI

NJEGOVATI POSEBNOSTI OSJEČKOGA SVEUČILIŠTA

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA SKUPŠTINA ZASJEDALA NAJVJEROJATNIJE POSLJEDNJI PUT U SADAŠNJEM SAZIVU

IZBORNA NEIZVJESNOST ODGODILA RASPUŠTANJE

NOVI »FINANCIJSKI INŽENJERING«?

EKSPERIMENTI S »ALBANIZACIJOM«

GLASOVDAR

DRŽAVLJANSTVO

DOTJERIVANJE

VELIKA NAGRADNA IGRA GLASA SLAVONIJE

JOŠ 5 DANA

PROLJETNI SNOVI - AUTO NOVI

od ponedjeljka 14. travnja 1997.

0-24

NAKON OBITELJSKE SVAĐE KĆERKA PRETUKLA MAJKU U OSIJEKU

OD OZLJEDA PREMINULA U BOLNICI

UZ PRIJETNJU ORUŽJEM U NOVOJ JAKOVCI

OTEO ŽENU PA JE POTOM SILOVAO

NEZAVISNI LIST

RATNO IZDANJE

GLAS SLAVONIJE

OSIJEK, Subota 28. rujna 1991.

50 FORINTI

DRUGO IZDANJE

15 DIN | GODINA XLVIII | 14242

SUTRAŠNJI »GLAS SLAVONIJE« OBJAVLJUJE:

Sve o okupatorskim jedinicama u Bačkoj, Baranji, Srijemu, Semberiji, Borovu Selu, Bačkoj Palanci, Tenji, Palači i drugim mjestima. I to s imenima, funkcijama i zadacima!!!

EKSKLUZIVNO

Popis (gotovo dvije stotine osoba) svih zdravstvenih djelatnika u osječkoj bolnici i Domu zdravlja koji su »nestali«, »izbjegli«, »odbili lojalnost« i sl.

Osim toga, nedjeljni »Glas Slavonije« objavljuje pravi spektar reportaža i komentara vrsnih novinara i foto-reportera

GROBLJE TENKOVA

Već legendarna Trpinjska cesta u Vukovaru otužno je groblje skupocjenih okupatorskih tenkova koje smo svi mi skupa krvavo plaćali i još plaćamo. Iako beogradska sredstva javnog priopćavanja tvrde da gubitaka nema, naš foto-reporter svojom fotografijom dokazuje suprotno. Za nemilosrdne okupatore i teroriste ni naši hrabri bojovnici na čelu s čuvenim Krticom nisu bili manje »milosrdni«

Snimio: T.Pavlek

OTKRIĆE »GLASOVIH« REPORTERA

Gdje se kriju okupatorski oficiri?

Šezdesetak vojnih »časnika«, rezervista i policajaca nakon neuspjeha u Osijeku, Vinkovcima, Đakovu i Našicama otišlo put »ugroženih krajeva«

Kako su Zagrepčani informirani o ratu u Slavoniji i Baranji?

ĐOK HRVATSKA KRVARI, BOSNA SLAVI OKUPATORE!

Novi telefonski brojevi ratnog uredništva: 054/31-526, 31-023 i 31-278

POSEBNO IZDANJE

GLAS SLAVONIJE

HRVATSKA ODAJE POČAST PREDSJEDNIKU TUĐMANU

TvObzor

Zašto je Kerry izbjegao Kovača?

Neobični grijesi hrvatskih diplomata

Glas Slavonije

PLAĆE U HRVATSKOJ NIŽE SU NEGO ŠTO SE MISLILO

PROBLEMATIČNA NAPLATA NAJMA GRADSKIH PROSTORA

Zakupnici dužni 8 milijuna kuna

Vozio auta s čak 4,19 promila alkohola!?

Uskoro nestašica domaćeg voća i povrća, skok cijena za 50 posto

Banski dvori i Pantovčak: Svi u ratu sa svima

22 Slavonija i Baranja

800 hodočasnika u Đakovu

Gubitci vode 30,25 posto

3. VEDROFON Belišće okupio nekoliko stotina mališana

Zlatni lišić virovitičkom zboru

Drugi je Zbor OŠ Ljubljanica Zagreb, a treći OŠ I. Kukuljevića Belišće

Slavonija i Baranja 23

Neke stvari se mijenjaju

Ono važno ostaje isto

Darujemo 116 pretplata. Pronađi kod i javi se

SRIJEDA 1.6.16.

Glas Slavonije

Svečanost u vijećnici Virovitičko-podravske županije

Nagrađeni uspješni učenici

Dan otvorenih vrata Golubova

U organizaciji Grada Orahovice i gradske Turističke zajednice

Danas počinje 48. Orahovačko proljeće

GLAS SLAVONIJE

NAJDUGOVJEČNIJE OSJEČKE NOVINE

Glas Slavonije pokrenut je i tiskan na Papuku kao ratno glasilo Narodne fronte Slavonije 24. lipnja 1943. [1] Tijekom rata imao je zadatak propagiranja političkog jedinstva naroda, populariziranje Narodno-oslobodilačkog fronta kao najmasovnije antifašističke organizacije te popularizaciju saveznika i raskrinkavanje neprijateljske propagande. Njegovi primjerci dolazili su čak do vukovarskog i županjskog kraja, po selima Posavine, Podravine te Požeške i Daruvarske kotline [2]

U Muzeju Slavonije sačuvano je trinaest brojeva iz ratnoga razdoblja, 1943. - 1944. Dva posebna izdanja, iz 1945. godine, u svome zaglavlju bilježe podatak da *Glas Slavonije* izlazi dnevno osim ponedjeljkom. *Mjesečna pretplata 25 dinara. Osijek I., Kapucinska ul. 16.*

List izlazi tjedno u Osijeku od oslobođenja 14. travnja 1945., a od 16. kolovoza dnevno (osim ponedjeljkom). [3] *Glas Slavonije* tiska se na strojevima predratne Građanske tiskare, u kojoj je otisnut i posljednji broj *Hrvatskoga lista*. Kao jedini dnevni list u Slavoniji u poratno vrijeme, uz ograničenje broja stranica, zbog nedostatka papira, imao je i ograničenu nakladu. [4] Velik angažman *Glasa Slavonije* u poraću bio je vezan uz probleme poljoprivrede i sela te uz osnivanje poljoprivrednih zadruga i otkupa poljoprivrednih proizvoda. Posebnu ulogu imao je u izgradnji zemlje, u popularizaciji radnih i masovnih akcija, borbi protiv crne burze, špekulacija, korupcije i rasipništva, starih navika, birokracije…, radi na propagandi socijalističkih ciljeva i ima odgojnu ulogu u razvitku socijalističkog društva u nas. [5] Samostalne vanjske politike nema, nego se prenose informacije Tanjuga. [6]

List informira i tumači sve ključne promjene u našem razvitku od 1945. do 1973. godine. Od prvih oblika samoupravnih odnosa, preko prvih ustavnih promjena, privredne reforme i amandmana, "Glas Slavonije" postaje najvažniji registrator društveno-političkih odnosa… I pored niza teškoća, kolektiv "Glasa Slavonije" stalno nastoji da poboljša kvalitetu lista, poveća tiraž, te da list prodre u svaki dom i bude najpopularnije glasilo u Slavoniji i Baranji. [7]

Naklade lista kretale su se početkom 1965. oko 7900 primjeraka, 1967. oko 11.800 primjeraka, 1979. oko 8800. [8] Uz lokalni list *Glas Slavonije* na području Slavonije i Baranje čitaju se i listovi izdavačkih kuća Zagreba i Beograda: *Vjesnik, Večernji list, Večernje novosti i Politika*.

No, unatoč sve većem broju dnevnih i tjednih listova koji dolaze iz državnih centara, *Glas Slavonij*e, baš poput svoga prethodnika *Hrvatskoga lista*, gradi i njeguje lokalnu, gradsku priču.

U razdoblju od 1973. do 1990. *Glas Slavonije* bio je prvi slavonski dnevnik s 15.000 primjeraka, a direktori i glavni urednici proveli su kompletnu kompjuterizaciju pripreme lista. Kupljena je suvremena tiskarska oprema, osuvremenjeni su redakcijski i poslovni prostori, kao i poslovne veze s partnerima. *Glas Slavonije* podupire *Vjesnikova kuća,* što je također omogućilo tiskanje *Večernjeg lista* u Osijeku. Glavni urednici bili su Petar Požar i Dragutin Raucher. Početkom osamdesetih godina *Glas Slavonije* tiska se na starom, srednjem, formatu i starom tehnologijom. Od 1978. do 1986. glavni urednik bio je urednik Vladimir Ginter. List prati problematiku regija. Vanjsku politiku prati preko Tanjugovih dopisnika, a karikature prenosi iz *Borbe*. Od 1986. do 1991. glavni urednik bio je Drago Hedl. Za njegova mandata dolazi do modernizacije lista na osnovi novinskog višebojnog offseta, kompjuterizacije rada u uredništvu i poslovanju. Naklada lista iznosila je 15.000, a ponekad i 50.000 primjeraka. [9]

Tijekom Domovinskoga rata *Glas Slavonije* uređivao se, tiskao i distribuirao dok je na Osijek padalo tisuće bombi, koje su nanijele velika oštećenja na upravnoj zgradi, uredništvu, tiskari i potpuno uništile vozni park. Pedesetak djelatnika, novinara, grafičara i pripadnika pratećih i tehničkih službi u podzemlju stvarali su ratni *Glas Slavonije* i dostavljali ga po gradskim skloništima i na prvoj crti bojišnice. Zauvijek izgubljeni životi na novinarskom zadatku, trajne rane svjedoče o velikoj žrtvi tih ratnih heroja, jer dok je jutrom *Glas Slavonije* stizao u ruke umornih i, često, zaboravljenih Osječana, postojala je nada.

I u poraću, u našoj Hrvatskoj, *Glas* je ostao vjeran pratitelj osječke i slavonske svakodnevice, marni kroničar društvenih, kulturnih, političkih i sportskih događaja, ali i sakupljač običnih, stvarnih priča Osječana i stoga su, uistinu, jutra započinjala kavom i *Glasom*… Kroz rubrike *Novosti, Crna kronika, Svijet, Osijek, OS vodič, Regija, Oglasi, Ekonomija, Oglasi, Zvjezdarnica, Kultura, Sport, Oglasi, Osmrtnice, TV program…* postao je i ostao jedini živući dnevni list na slavonsko-baranjskom prostoru.

A o novinarima, tim začudnim, samozatajnim sakupljačima životnih priča, najbolje govori Bojan Divjak, glavni urednik *Glasa Slavonije*:

Novinarstvo je prekrasan posao zato što ima trenutaka u karijeri kada ste promijenili nešto. Kada ste uočili nešto što je loše, nešto što donosi štetu ljudima, kada ste pisali o tome i inzistirali da se to promijeni i to se promijenilo. Dakle, napravili ste nešto za svoju okolinu. To je najljepše što novinar može doživjeti, vidjeti kako su njegov trud i želja za promjenom doista rezultirali određenim promjenama… Želite neprestano nešto saznavati, svaki dan, biti sveprisutni, imati što veće količine informacija kako biste ih mogli analizirati i birati među njima one koje vam se čine najvažnijima. Tu crtu morate imati u sebi… Rekao bih da će onaj tko je predodređen da bude novinar, to sigurno i postati. [10]

Sve je tu, uz političku korektnost naslovnica, stranice u nastavku donose svakodnevicu grada i regije. I ponovo zaranjamo u osječke ulice, sada drukčijih naziva, izmijenjena centra, i dalje slabo asfaltiranih i osvijetljenih prigradskih cesta, s novim parolama na zidovima, ali s jednakom potrebom za informacijom, za viješću, za istinom…

Novinama se vjeruje, jer *tako piše u Glasu*. Uz njega odrastaju generacije zabilježene u rubrikama rođenih, potom u popisu odlikaša osječkih škola, vjenčanih, do konačnog odlaska uz sliku u osmrtnici. To je život, reći će Osječani, a *Glas* sve to marno, pažljivo bilježi, za generacije koje dolaze i odlaze, za budućnost…

A dolaze neka druga i drugačija vremena, portali zamjenjuju olovni slog, informacija mora što prije stići do svoga čitatelja, mobilne aplikacije pružaju neslućene mogućnosti, nostalgiji i sjećanjima usprkos.

U riznicama muzeja, u prividu svevremenosti, ostaje sačuvana naša prošlost…Valja ju ponekad iznova iščitati…

---

(1) *U prvom uredništvu su bili: Zorko Golub, te Ivo Sarajčić, Zdenko Has i Nikola Valentić. Tiskala ga je tehnika u Zvečevu*

(2) *Trideset godina "Glasa Slavonije" Osijek: Muzej Slavonije, 1973., deplijan izložbe*

(3) *Prvi glavni urednik bio je Mato Opačić, od 9. siječnja 1946., a nakon njega list uređuje Jozo Milošević. U redakciji u njegovo vrijeme rade i Petar Gjurić, Ivan Jurčić, Božo Plevnik, Viktor Sonnenfeld, Svetislav Spajić, Alojzije Šmit, Ivan Tomas, Virgil Kurbel i Nikola Szege. U razdoblju 1948. - 1949. list uređuje Jozo Milošević. Od travnja 1949. do svibnja 1959. Mira Gumhalter, a potom Antun Lang i Vladimir Oršanić.*

(4) *Naklada lista je u prosincu 1848. bila 15.000 primjeraka*

(5) *Trideset godina "Glasa Slavonije" Osijek: Muzej Slavonije, 1973., deplijan izložbe*

(6) *Novak, Božidar. Hrvatsko novinarstvo u 20. stoljeću. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2005., str. 439-440.*

(7) *Trideset godina "Glasa Slavonije" Osijek: Muzej Slavonije, 1973., deplijan izložbe*

(8) *Novak, Božidar. Isto, str. 596*

(9) *Isto, str. 845*

(10) *https://www.hrvatski-radisa.hr/arhiva-vijesti/posjet-redakciji-glasa-slavonije-intervju-sa-glavnim-urednikom/ (28.4.2021.)*

Mag

lina
orta

ske velesile

driličarsku braću. Šime
il Fantela koji su prire-
zaciju i osvojili zlato na
Aarhusu u klasi 49er, i
nakon godinu i pol za-
og jedrenja u novom
novoj klasi. Šime je po-
o s Igorom Marenićem
470 u kojem je postao

STRELJAŠTVU...

rvatski sportaši osvoji-
europskih i svjetskih
pa su na SP-u u Juž-
Miran Maričić i Josip
Anton Glasnović na
roncu, a briljirali su

njihove su europ-
nije, vjerojatno i
Plenković i sam bio
arac, a pomaže im
. Zanimljivo, kada
rema rejtingu kod
zidu, koji se ina-
Europske unije ili
onu i neuvođenje
ka na tim temama
edan od prioriteta
v korupcije i me-
nog kriminala pa
ntimafijaške zako-
oskeptični prostor
uverenisti zalaga
dicionalnih vrijed-
agu je i Most, koji
deklarira suvere-

ma tu svega i kod
e onoga što se u
ajnerealnijim - mi-
ao i minimalna eu -
valjda baš ono što
Zatim, podosta je
šlje-
ljno
data
ano
nini
suća
be-

divo

spre
eda u

ologije koja

ei pak vidi priliku da
ću 5G/LTE-V tehnologi
razvoja C-ITS asistencij
nji, kao i inteligentno
mog upravljanja može

okaciju pa je do -
je postao popu -
nod, ugovor mu
onskog horizon -

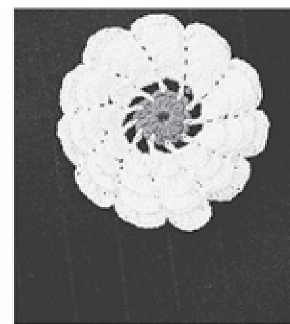
kve vrste kakav
izložbe održane
Ferris podignuo
n odaje počast
srećuje milijune
e. **(D.J.)** ■

DRUGI

smo
šlje
koj

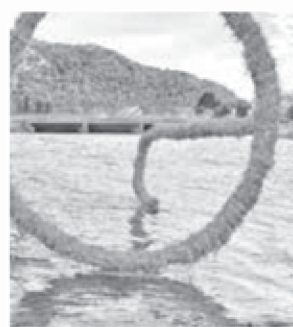
ave, ali ne

ravo učenika da se identifi
iju s kvislinškim pokretom
rugog svjetskog rata. Sku
a od sedam dječaka iz Pr
snovne škole u Srebrenici
ije je ovog tjedna na društv
im mrežama objavila zaje
ičku fotografiju snimljenu
čionici uz naslov "braća č
ici".
akav postupak izazvao
gorčene reakcije rodite
jece bošnjačke nacionaln
i, koji su zbog toga u sri
u organizirali i prosvjede,
e to izazvalo je nove nape
i u sredini koja je 1995. b
oprište najgoreg ratnog z
na. **H** ■

ta provede i u opuzenu,
stanovnika izrađujući n
mda nije lokacija poput
5.), nikolu to veseli, jer j
danije od rijeke i lakše j
avi, popodne ih plima o
"Ritam mora je poznat,
d se vodostaj spušta, na
u pijesku. Usput s koleg
al - SAN, ideja je još u po
nu ozbiljnije posvetiti i a
isprobao i zadovoljan j

DAT, ALI
NAJTEŽ

viće
ubi
će
sal
više ojačati jer uključ
predvodnika desnog k
anke Milijana Brkića u na
zborni tim dovodi do t
će njemu i njegovoj st
pripisan velik dio toga.
utarstranačkim izborima
Z-u, samo nekoliko mjes
je parlamentarnih izbo
lo je vjerojatno da bi i
enjao vodstvo, osim
nković dodatno ne iz
kontrolu nad strankom
log mu ne ide to što je p
g predsjedničkih izbo
kazao da više od polov
ača glasa za desnicu, ali
gotovo četvrtina tih bira
bacuje centrističku polit
gove vlade. Zato mu pri
ni udar u stranci i formi
predizborne desne koal
u kojoj za njegovu umje
politiku ne bi bilo mjes
se održi na čelu stran
ini put daljnjeg političk

Pružate li gostima još neke usluge osim smještaja?

S. Kostešić: U početku smo po-
služivali večeru ili organizira-
i vožnju brodom, no danas to
ne radimo jer sada je u Istri doi-
sta mnogo sadržaja. Jako je važ-
no da goste uvijek dočekujemo

Glas Slavonije

Koliko je dobro da kuća po-put vaše ima bazen?

S. Kostešić: Ima tu dosta pole-
mika oko bazena, no činjenica je
da je danas buking u Istri dale-
ko bolji za kuće s bazenom nego
one bez bazena.

Koliko je prosječno godiš-nje popunjena vaša kuća za odmor i koliko je isplativo vaše ulaganje u taj posao?

S. Kostešić: Kuću smo imali
popunjenu i po sedam mjeseci
godišnje, ali u posljednje vrije-
me to smo smanjili na četiri-pet
mjeseci. Radili smo kalkulaciju
zaključili kako su naši priho-
di, uza sve troškove održavanja
kuće i izvođenje nekih radova
na poboljšavanju, takvi da nam
se investicija vratila za deset go-
dina. Zadovoljni smo.

Koliko turista sada godišnje

VJEN

ŠTO JE MUŽ
DEBLJU SI Ž

Piše: Narcisa

Vjenčanje je
godinu - u
svečanost k
di na poče
ništva, a o
manje otriježnjenje. Nar
ra ima svoje običaje vj
među ostalog, i o vjersk
ponekad i o praznovje
obični i zanimljivi, na s
kih iz nama bliskih ili u

statistika je često varlj
vine svih zaposlenih
4000 kuna, a najveću
s minimalcem - od 250
Tako proizlazi da je is
1,2 milijuna hrvatskih

01 SUPERBAK OTPORNA ANTIBIOTI

Opća bolnica u Koprivnici
jedina u Hrvatskoj formira
zadužen za racionalnu upo
tika jer se sa sve većom nji
bom razvijaju i multirezist
je koje su najveća prijetnja
"Ljudi će neracionalnom p
tibiotika dovesti do stvaran
bakterije. U onom času ka
neće moći otkriti i proizve
biotike, doslovno će ljuds
umirati od teških neizlječiv
infekcija. Predviđanje je Sv
stvene organizacije da će 2
di umirati od infekcija mn
karcinoma jer infekcije ne
liječiti", kazala je za Podrav
Mađarić, šefica infektološk

02 GRADONA KOJI ZNA

ponuda

osobu koja bi se brinula za
osobe na otoku Pašmanu.
ogovoru.
091/381

2 Stanovi

iznajmljivanje

i cimericu tražim u trosoba
studentskog Kampusa, inte
098/189-

i cimericu tražim u trosoban
ernet, povoljno iznajmljujem.
098/189-

N 55 m2, 2. kat, Vukovarska
šten, iznajmljujemo za 200

